

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

CUMHURİYET MECLİSİ
TUTANAK DERGİSİ

17'inci Birleşim

6 Kasım 1990, Salı

İÇİNDEKİLER

Sayfa
810-811

I. GELEN EYRAK
II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A. GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

1. Cumhuriyet Meclisi Başkanı Sayın Hakkı Atun'un, 26 Eylül-3 Ekim tarihleri arasında Starzburg'ta gerçekleştirilen Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi' Güz Dönemi Toplantısı ve Montevideo'da gerçekleştirilen Dünya Parlamentolararası Birlik Konferansında yapmış olduğu temas ve incelemelere ilişkin konuşması (Ek. I, II, III, IV, V, VI, VII, Sayfa No: 842-890) 813-822
2. Ulusal Birlik Partisi Lefkoşa Milletvekili Sayın Salih Coşar'ın "Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesinin Anavatan yetkilileri ile yapılan temaslar ve sonuçları" ve "Türk Öğretmen Kolejinden çıkarılan çehit çocukları"na ilişkin gündem dışı konuşması. 823-835
Başbakan Sayın Derviş Eroğlu'nun konuya ilişkin yanıtı.

100

100

100

100

B- ONAYA SUNULANLAR

1. Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanlığının Cumhurbaşkanı tarafından bir daha görüşülmek üzere geri gönderilen 20.7.1974 öncesinde Mülkiyeti Yabancı Belediyelere Ait Konutların Mülkiyetinin Verilmesi Yasası (Y.T.No:3/1/90) için yeni bir sürenin verilmesine ilişkin tezkeresi. 835-836
2. Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanlığının, Yüksek İdare Mahkemesi Yetki Yasa Tasarısının (Y.T.No:17/1/90) Komiteye geri verilmesine ilişkin tezkeresi. 836-837

C- BİLGİYE SUNULANLAR

1. Ekonomi ve Maliye Bakanlığının, 1990 Mali Yılı Eylül Ayı Bütçe Gelirleri ve Ocak-Eylül 1990 Devresi Bütçe Uygulama Sonuçlarını gösterir mali tablolara ilişkin Tezkeresi (Ek.VIII Sayfa No: 891-906) 837
2. Yurt dışına giden Çalışma ve Sağlık Bakanı Sayın Dr.Ertuğrul Hasipoğlu'na, Gençlik ve Spor Bakanı Sayın Dr.Erkan Emekçi'nin vekalet etmesini uygun kılan Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. 838
3. Yurt dışına giden Dışişleri ve Savunma Bakanı Sayın Kenan Atakol'a, Ticaret ve Sanayi Bakanı Sayın Ahmet A.Raşit'in vekalet etmesinin onaylanmış olduğuna ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi. 839
4. Ulusal Birlik Partisi Lefkoşa Milletvekili Sayın Emin Uzun'un yurt dışı izin istemine ilişkin tezkeresi. 840
5. Ulusal Birlik Partisi Lefkoşa Milletvekili Sayın Güner Göktuğ'un, yurt dışı izin istemine ilişkin tezkeresi. 840

GELEN EVRAK
YASA TASARI VE ÖNERİLERİ

1. Cumhuriyet Meclisi Başkanlık Divanınca Sunulan 1990 Mali Yılı Ek Bütçe Yasa Önerisi (Y.Ö.NO:4/1/90) (Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesine) (Başbakanlığa)
2. 1991 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı (Y.T.NO:28/1/90) (Başkanlığa Geliş Tarihi: 26/10/1990) (Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesine)
3. Sivil Savunma (Değişiklik) Yasa Tasarısı (Y.T.NO:29/1/90) (Başkanlığa geliş tarihi:26.10.1990) (Hukuk ve Siyasi İşler Komitesine) (Halkın Bilgisine)
4. Bölge Koruma Birlikleri (Değişiklik) Yasa Tasarısı (Y.T.NO:30/1/90) (Başkanlığa geliş tarihi:26.10.1990) (Hukuk ve Siyasi İşler Komitesine) (Halkın bilgisine)
5. 1990 Mali Yılı Ek Bütçe Yasa Tasarısı (Y.T.NO:32/1/90) (Başkanlığa geliş tarihi: 2 Kasım 1990) (Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesine)
6. KKTC ile TC arasında imzalanan Eğitim, Bilim ve Kültür Alanındaki işbirliği Protokolünün onaylanmasının uygun kullanılmasına ilişkin Yasa Tasarısı (Y.T.NO:31/1/90) (Başkanlığa geliş tarihi: 2 Kasım 1990) (Hukuk ve Siyasi İşler Komitesine),

RAPORLAR

7. Yüksek İdare Mahkemesi Yetki Yasa Tasarısı (Y.T.NO:17/1/90) ve Hukuk ve siyasi İşler Komitesinin Tasarıya ilişkin Raporu (Başkanlığa geliş tarihi: 26.10.1990)

TEZKERELER

8. Yurt dışına giden Çalışma ve Sağlık Bakanı Sayın Dr. Ertuğrul Hasipoğlu'na, Gençlik ve Spor Bakanı Sayın Dr. Erkan Emekçi'nin vekâlet etmesinin onaylanmış olduğuna ilişkin Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (138/1990) (Başkanlığa geliş tarihi:30.10.90)
9. Yurt dışına giden Dışişleri ve Savunma Bakanı Sayın Kenan Atakol'a, Ticaret ve Sanayi Bakanı Sayın Atay A. Raşit'in Vekâlet etmesinin onaylanmış olduğuna ilişkin Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi. (139/1990) (Başkanlığa geliş tarihi:30.10.90)
10. Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanlığının, Cumhurbaşkanı tarafından bir daha görüşülmek üzere geri gönderilen 20.7.1974 öncesinde Mülkiyeti Yabancı Belediyelere Ait Konutların Mülkiyetinin Verilmesi Yasası (Y.T.NO:3/1/90) için yeni bir sürenin verilmesine ilişkin Tezkeresi. (146/90) (Başkanlığa geliş tarihi:3.11.90)
11. Hukuk ve siyasi İşler Komitesi Başkanlığının, Yüksek İdareMahkemesi Yetki Yasa Tasarısının (Y.T.NO:17/1/90) ivedilikle görüşülmesine ilişkin Tezkeresi, (147/90) (Başkanlığa geliş tarihi: 5.11.90)
12. Başbakanlığın, Siyasal Partiler (Değişiklik) Yasa Önerisi (Y.Ö.No:1/1/90) ile ilgili Hükümet görüşüne ilişkin Tezkeresi. (130/90) (Başkanlığa geliş tarihi:5.11.90) (Hukuk ve Siyasi İşler Komitesine)

- 812 -

Birinci Oturum
Açılış Saati: 11.20

BAŞKAN- Başkan Yardımcısı Dr. Vehbi Z. Serten
KÂTİP - Muharrem Söylemez.

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin
II'nci Dönem 1'inci Yasama Yılı'nın 17'inci Birleşimini açı-
yorum. Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır.

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KÂTİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teşekkür ederim. Toplantı yeter sayısı
vardır.

Gündem gereği görüşmelere geçiyoruz. Gündemimizin 1'inci
maddesi Başkanlığın Genel Kurul'a sunuşlarıdır.

II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

Sayın Meclis Başkanımız Hakkı Atun'a söz veriyorum
ilk olarak.

813/...

MECLİS BAŞKANI HAKKI ATUN- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; önce hepinizi saygı ve sevgiyle selâmlarım.

Arka arkaya Cumhuriyet Meclisini temsilen Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisine ve hemen arkasından da Dünya Parlamentolar Arası Birlik Konferansına katılmış ve geri dönmüş bulunmaktayım. Bu konudaki raporlarımı daha fazla geciktirmeden Yüce Meclise sunmayı, her zaman olduğu gibi bir görev bilmekteyim.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; önce Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisindeki çalışmalarımız hakkındaki raporumu arzedeceğim.

26 Eylül-3 Ekim tarihleri arasında yer alan Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin Güz Dönemi toplantısına Cumhuriyet Meclisini temsilen aşağıdaki milletvekilleri katılmıştır.

Hakkı Atun	Meclis Başkanı ve UBP Milletvekili (Heyet Başkanı)
Zaim Necatigil	Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanı ve Ulusal Birlik Partisi Milletvekili
İsmet Kotak	Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Üyesi ve Bağımsız Milletvekili.

Heyete Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Brüksel Temsilcisi Ayer Kaşif ve Yardımcısı Zeki Gazioğlu da eşlik etmiştir.

Başkanlığımızdaki Heyet 24 Eylül Pazartesi Brüksel üzerinden Strazburg'a gitmiş ve 1 Ekim Pazartesi akşamı geri dönmüştür. Meclisin açılması ve Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Sayın Yıldırım Akbulut'un, Kuzey Kıbrıs'ı ziyareti nedeniyle Heyetimiz bu kez toplantının tamamlanmasından 3 gün önce geri dönmüştür.

Avrupa Konseyi'nin Güz Dönemi toplantısında en kayda değer konu 17 Eylül 1990 tarihinde Paris'te toplanan Göç, Göçmen ve Demografi Komitesinin diğer konular yanında Kıbrıs'taki toplumların demografik yapısını incelemek üzere Portekiz Milletvekili Cuco'yu görevlendirmesiydi. Türk Delegasyonundan bir üyenin bulunmadığı bu toplantıda Rum Milletvekili Matsis yine propaganda amacına yönelik olarak bu öneriyi ortaya atmış ve sözkonusu kararı aldirtmiştir. Bu karar Raporuma ekli Ek I'de görülmektedir. Kararın gaybubetimizde alınmasına ve bizi bağlamamasına rağmen tanışmak ve ön bilgi almak gayesiyle Büyükelçi Sayın Turan Fırat'ın da telkinleriyle Brüksel Temsilcisi Ayer Kaşif ile Yardımcısı Zeki Gazioğlu, Cuco'yla bir görüşme yapmış ve bu konuda daha önce Reisen ve Böhm Raporu ortada iken, yani tüm Kıbrıs'ta böyle bir inceleme daha önce yapılmışken, buna niye gerek olduğunu Sayın Cuco'ya sormuşlar ve cevaben tamamıyla objektif ve tüm Kıbrıs'ta bugünkü durumu yansıtan, yani demografik yapıyı incelemeye yönelik tarafsız bir çalışma yapmak arzusu içinde olduğunu öğrenmişlerdir. Sayın Cuco'ya bu bilgileri Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümetine aktaracaklarını ve kararın bakanlıklarına ait olacağını da belirtmişlerdir.

Bu temas yanında, Cumhurbaşkanlığı Kültür Danışmanı Sayın Hüsnü Feridun'un yine Sayın Kaşif ve Gazioğlu ile birlikte AKPA Kültür Danışmanı Greyson ile yaptıkları görüşmedir. Kültür mirasının korunması konusunda daha önce başlatılan çalışmaların ve Wanderverf'in Raporu ışığında yapılması düşünülen işbirliğinin nasıl geliştirileceği tartışılmıştır. Doğrudan olmak kaydıyla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine katkının gerekli olduğu bir kez daha vurgulanmış ve Greyson'un olumlu bir yaklaşım içinde olduğunu ve kurulabilecek bir vakfa, kültür mirasının korunmasına harcanmak kaydıyla uluslararası organlardan parasal katkı sağlanmasına yardımcı olmak istediklerini, bu konuda Kasım sonunda teknik düzeyde Paris'te bir toplantının daha yapılmasının düşünüldüğünü öğrenmiş bulunuyoruz.

Görüleceği üzere, bu toplantıya parlamenterler olarak biz değil, daha çok teknik heyetlerimizin, görevlilerin katılması daha uygun görülmüştür. Kendimizi bu konuda bağlamamak ve herhangi bir bağlantı altına girmek düşüncesiyle.

Bu spesifik görüşmelerin dışında her zamanki gibi çeşitli milletvekilleri ve yetkililerle görüşmelerimizi sürdürmek olanağı bulduk. Heyet olarak Assamble Başkanı Sayın Björg Anders'i ziyaret ederek yarım saatlik bir görüş alışverişinde bulunduk. Assamble Başkanının, Genel Sekreter La Lumiere'in aksine olumlu, ölçülü ve saygılı bir tutum içinde olduğunu memnuniyetle gözlemledik.

Özetle Sayın Başkan'a uluslararası formlarda, Avrupa Konseyi de dahil, eşit muamele sağlanmadıkça çözüme yardımcı olunamayacağını bir kez daha vurguladık ve Rum tarafının Avrupa Topluluğuna müracaatlarının toplumlararası görüşmeleri tıkayarak büyük bir engel çıkardığını ve 649 Sayılı Güvenlik Konseyi Kararına da ters düşerek Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine ve girişimlerine de saygısızca davranılmış olduğunu belirttik. Sayın Björg de Genel Kurul dışındaki temaslarımızın da önemli ve etkili olduğunu ve bunu hafife almamamızı salık verdi. Yani Genel Kurula katılamamamız yönündeki rahatsızlığımızı bir bakıma böylece telafi edebileceğimiz konusunda bize teselli vermekle yetindi.

Hukuk İşleri Komitesi Başkanı Stoffelen'le de yine uzun ve ayrıntıya inen bir görüşme yaparak kendisine son durum hakkında bilgi verilmiş ve görüşlerimiz aktarılmıştır. Hukuk Komitesi Başkanı Rum tarafının AT'a müracaatının yine beklenmedik bir engel çıkarmasını üzüntü ile karşıladıklarını, tarafların bu gibi davranışlardan kaçınması gerektiğine inandığını, konuyu sabırla takip etmeye ve yardımcı olmaya çalışacağını belirtmiş ve Temas Grubunun Sayın Cumhurbaşkanı Denktaş'ı halâ görmek arzusu içinde olduğunu söyleyerek mesajını iletmemizi rica etmiştir.

Siyasi İşler Komitesi Başkanı Sayın Steiner ile kısa bir görüşme yapabildik. Avusturya'daki işleri nedeniyle çok erken ayrılmak zorunda idi.

Çeşitli eski ve yeni üyelerle kısa görüşme ve tanışmamız yanında AKPA gündeminde olan çeşitli konuları ve konuşmaları izleme olanağı bulduk.

30 Eylül Pazar günü Strazburg Belediyesinin davetlisi olarak diğer heyetlerle birlikte Alsas Bölgesi içindeki son derece ilginç geziye katılarak birçok üye ve gazeteciyle de tanışma ve konuşma olanağını sağlamış olduk.

Heyetimiz Pazartesi sabahı Strazburg'tan ayrılarak Zürih üzerinden aynı gün Lefkoşa'ya geri dönmüş ve 2 Ekim'de Meclisin açılışında ve Sayın Akbulut'un Meclisimizi ziyaretinde hazır bulunmuştur.

Saygılarımla Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bilginize arz ederim ve tutanaklara geçirilmek üzere sizlere takdim ediyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; şimdi de ekleriyle birlikte Parlamentolar Arası Birlik Konferansındaki çalışmalarım hakkında sizlere raporumu arz etmek istiyorum. Biraz daha uzun bir rapordur ve sabrınıza sığınmak durumundayım.

12-20 Ekim tarihleri arasında Uruguay'ın Başkenti Montevideo'nun 180 kilometre doğusunda Punta Del Este şehrinde düzenlenen Parlamentolararası Birlik Konferansına KKTC Parlamentosunu temsilen katıldım. Bu konferansa katılabilmem yine Parlamentolararası Birlik Türk Grubu Başkanı Barlas Doğu'nun Türkiye Cumhuriyeti Dışişlerinin vize alınmasındaki tavassutlarıyla gerçekleşmiştir. Dolayısıyla sözlerime başlamadan önce gerek Türk Grubu ve Sayın Başkanına, gerekse TC Dışişleri Bakanlığına Meclisim adına teşekkürlerimi arz ederim.

Vize alınması Ankara'dan mümkün olmadığı için konferans tarihinden 3-4 gün önce Meksika'nın Başkenti Meksiko City'e gitmem ve orada Washington ve Newyork'taki çalışmalarını tamamlayarak Meksika'ya geçen Türk Grubuna iltihak etmem gerekti. Bu nedenle 5 Ekim'de Lefkoşa'dan ayrılıp, geceyi Frankfurt'ta geçirdikten sonra 6 Ekim'de Meksiko City'e hareket ettim. Meksiko City'de iki gün kaldıktan sonra 9 Ekim'de Rio de Janeiro ve 12 Ekim de oradan Montevideo'ya Türk Grubuyla birlikte vardım. Montevideo'da batı ülkelerinden oluşan ve 12 + Grubu diye bilinen toplantıda Türk Grubu adına Sayın Akgün Albayrak bir konuşma yapmış ve Rum tarafının yalnız Kıbrıs Rum Halkı adına konuşmakta olduğunu ve konuşabileceğini, artık Kıbrıs Türk Halkı adına PAB toplantılarına katılmakta olan şahsımın konuşması gerektiğini vurguladı ve içeriye davet edilmemi önerdi.

Bu konuşmamın metni Ek I olarak sunulmaktadır.

Rum Temsilci Galanos'un itirazı üzerine İsveçli Başkan Erikson Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin yalnız Türkiyeye tanınan bir devlet olması ve üye olmaması gerekçesiyle onun mümkün olamayacağını belirterek kabul etmedi. Bu konuda herhangi bir oylama yapılmadı. Diğer üyelere de lehte veya aleyhte herhangi bir görüş belirtilmedi. 12 + Grubu toplantısına fiilen katılamamakla birlikte başta İngiltere, İsveç, İsviçre, İrlanda, Kanada, İzlanda gibi çeşitli ülke delegeleriyle sohbet etme olanağı buldum ve Başkan Erikson'un akşamki resepsiyonuna katılarak temas ve görüşlerimi o çerçevede içerisinde sürdürdüm.

Türk Grubu ile Güney Kıbrıs'ta yer alan Parlamentolararası Birlik Konferansında alınan karar gereğince oluşturulan Kıbrıs Enformasyon Komitesi Raporu ve Komitenin gelecekteki durumu hakkında devamlı istişare ve işbirliği içinde bulundum. Kıbrıs Enformasyon Komitesi Başkanı İsviçreli Heinrich Ott'un 12 + Grubuna sunduğu rapor ve bu raporla ilgili Türk Tarafının görüşleri Ek 2'de sunulmaktadır. Mümkün mertebe objektif olarak sunulmaya çalışılan Ott Raporunda birçok eksik ve hatalı değerlendirmeler mevcut olduğundan Türk Tarafının, Rapor hakkındaki çekinceleri ayrı bir döküman olarak 12 + Grubu Başkanlığına daha önceden sunulmuştu. Bu iki döküman Ek'te Başkanlığa sunulacaktır.

14 Ekim tarihinde Montevideo'dan Punta Del Este'ye geçerek 15 Ekim'de başlayan Konferansa izleyici olarak katıldım. Katılmam, ismime çıkarılan özel bir kartla gerçekleşti ve hiçbir sınırlamaya tabi olmadan Parlamentolararası Birlik Konsey Başkanı ve Genel Sekreteri de dahil birçok kişilerle bütün hafta boyunca çeşitli görüşmeler yapma ve program içerisinde yer alan tüm resepsiyon ve diğer sosyal etkinliklere katılma olanağı buldum. Bunlar içerisinde en kayda değer olan; kuşkusuz Uruguay Cumhurbaşkanı Alberto Herera'nın üyelerle tanışma daveti, Konferansın Açılış Mezasimi ve Senato Başkanı Aquirre Ramirez'in veda kokteyli olmaktadır. Bunlar Ek 3'te sunulmaktadır. Bu etkinliklerde kendimi tanıtmaya ve kısa sohbet yapma olanağı buldum. Bu

gidişimde öncekilerden daha rahat bir ortam bulduğumu ve herkesten daha çok ilgi gördüğümü söyleyebilirim. Başkan Daouda Sow ile takriben yarım saat görüşerek, kendisine Kıbrıs'taki son durum hakkında bilgi vererek toplumlararası görüşmelerin Rum tarafının AT'a müracaat etmesiyle tıkanı-
ğını, büyük bir engel olarak bunun ortada durduğunu, Cumhurbaşkanı Denktaş'ın ve Genel Sekreter Cuellar'ın tüm ikazlarına rağmen Rum Lideri Vasiliu'nun bu konuda yanlış bir adım attığını, bu davranışın 1960'daki anayasal duruma bile ters düştüğünü, Türk Tarafını böyle bir dışlamanın Ada'nın bölünmüşlüğüne kendi eliyle tescil etmek anlamına geldiğini, şimdi 649 numaralı Güvenlik Konseyi Kararına da ters düşen ve durumu kötüleştiren bu girişimin nasıl bertaraf edilebileceğinin Genel Sekretere kalmış bir olay olduğunu, PAB da dahil uluslararası formlarda tek taraflı Rum üyelerin dinlenmesinin ise adil olmadığı gibi, yararlı olamayacağını bir kez daha belirttim. Genel Sekreter Kornilion'a ise Rum Heyetinin rahat durmayarak devamlı Türk Heyetine sataşmasının gülünç olduğunu, muhataplarının benim olmam gerektiğini, Kıbrıs Enformasyon Komitesi adı altında kurulan bu komitenin olayı Birleşmiş Milletler mekanizması dışına taşırmak için sistematik olarak Rum tarafının güttüğü politikanın bir sonucu olduğunu ve bize göre yararı olmayacağını belirttim. Yeni bir oluşumla devam etmesi sözkonusu olan bu Komitenin görevinin daha şimdiden altı ay ertelendiğini, yani pek önemsenmemesi gerektiğini ima ettim. Bu görüşmelere paralel olarak Kıbrıs'la ilgili raporu yazan ve görevi sona eren İsviçreli Sayın Ott ile birkaç kez ayrıntılı bir biçimde görüş alışverişinde buldum. Olaya objektif bir biçimde bakarak taraflara yardımcı olmaktan öteye bir düşüncesi olmadan çaba sarfettiğini söyleyen Sayın Ott'a Kıbrıs'taki olgu iyice anlaşılardan gerçekçi bir değerlendirmenin mümkün olamayacağını ve en önemlisi demokratik hak ve özgürlüklerin bu kadar önemle ve ağırlıkta gündeme geldiği bu zamanda Kıbrıs Türk Halkının isteğinin tersine bir çözümün mümkün olmayacağını, en önemli konunun bu olduğunu söyledim. Yine, İngiliz Heyetinden Kıbrıs konusuyla yakından ilgilenen ve görüşlerimize de saygılı görünen Neil Thorn'la da birkaç

kez özel sohbetlerde bulundum. Bu devam eden temaslarıma paralel olarak Konferansın gündemindeki önemli dünya sorunlarının tartışılmasını da ilgiyle izleme olanağı buldum. Tartışılan en önemli konular "gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi -yani üçüncü dünya ülkelerine olan borçlar- ve kolonizasyonun kaldırılması, eğitim ve okumalarının kalkınma sürecine ve demokratik yaşama olan vazgeçilmez katkısı ve dünyada bugünkü Politik, Ekonomik ve Sosyal durum" başlıkları altındaydı. Bu üç anabasıltaki konuların tartışmaları esnasında gündeme uygun düşüp düşmediğine bakılmaksızın Rum üyeleri, Türk işgali iddialarını yineleyerek Türkiye'ye çocuksu denebilecek bir mentaliteyle sataşmaları ve adeta Konferansın havasını bozmaları gözden kaçmıyordu. Ek 4'te Galanos ve Savvides'in tipik konuşma ve sataşmaları yer almaktadır. Bu sataşmalara ve iddialara kuşkusuz Türk Heyeti sessiz kalmayıp gerekli yanıtları vermiş ve her defasında Türkiye'nin meşru hak ve yetkisini kullanarak müdahale ettiğini ve Kıbrıs Rum üyelerin ancak kendi halkı adına konuşabileceğini, Konferansta Meclis Başkanı Hakkı Atun'un hak ettiği yeri alması ve Rum tarafına yanıt vermek üzere konuşma hakkının verilmesi zamanı geldiğini vurgulamışlardır. Ek 5'te Türk Delegatesi Şinasi Altınar'ın yanıtı bu karşılıklı tartışmalara ışık tutmaktadır. Konferansın seyri içerisinde 19 Ekim günü İslâm Ülkeleri Grup Toplantısı da yer aldı. Benim de davet edildiğim bu toplantıda kısa bir konuşma yaptım. 1986'da Türkiye'nin insiyatifiyle kurulan ve gittikçe etkisini kaybeden bu Grubun yeniden canlandırılması için Pakistan olumlu bir girişim yapmış ve toplantıya geçen yıl Güney Kıbrıs'ta yapılan PAB Konferansında Türk tarafının görüşlerini cesaret ve başarıyla savunan Cavit Cabbar Başkanlık etmiştir. Ek 6'da tutanağı sunulan bu toplantıda da özetle İslâm Ülkeleri PAB Grubunun çalışma esasları, amaçları ve programı takdim edilmekte ve üyelerin bilgi ve görüşlerine sunulmaktadır. Ben de bu konudaki, bu tutanak içeriğindeki görüşlerimi Cavit Cabbar'a, bu an geçici başkan olarak bulunan Cavit Cabbar'a, Pakistan'a ayrıca göndereceğim. Gruba, PAB'a üye olan ülkelere ilâveten, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti de düşünülerek gözlemci üyelik de ihdas edilmiş ve Ocak 1991'de ilk toplantının muhtemelen Pakistan'da yapılması öngörülmüştür.

İslâm Grubu Toplantısında söz alarak özetle şöyle demişim:

"Güçlü olmanın yolunun birleşme ve işbirliğinden geçtiğini, bunun için İslâm Grubunun yeniden canlandırılmasını memnuniyetle karşıladığımızı, mevcut koşullar içerisinde KKTC olarak İslâm Grubunun desteğine ihtiyacımız olduğunu ve bunu kendilerinden beklediğimizi, İslâm Ülkeleri Dışişleri Bakanları toplantısına muntazaman katılan Devletimizin İslâm Ülkeleri PAB Grubuna da etkili bir biçimde katılmayı arzu ettiğini ve gerek ayrı ayrı gerekse topluca Grup üyelerini KKTC'de görmekten büyük bir mutluluk duyacağımı belirttim."

Toplantının kapanış günü olan 20 Ekim Cumartesi, gerek 12 +, gerekse Genel Kurulda Kıbrıs'la ilgili Komitenin Türkiye'nin itirazına rağmen, halen bir rapor sunmuş olan ve İsviçre, İrlanda ve Finlandiya üyelerinden oluşan komiteye ek olarak, fakat altı ay sonra bu görevi devam ettirmek üzere ve İngiltere, Tayland ve Finlandiya'dan oluşan yeni bir komitenin oluşturulması kararlaştırılmıştır. Türkiye Heyeti adına bu konudaki görüşleri Akgün Albayrak ek 7'de sunmuştur. Sayın Albayrak ayrıntılı konuşmasında halen görevini sürdürmekte olan Komiteye itiraz ettikleri gibi bu ikinci komitenin oluşmasına da haliyle itiraz etmiş ve bunun hiçbir yararı olamayacağını vurgulamış ve özellikle aralarında çözüm bulunmasına çalışılan iki taraftan bir tanesinin PAB'a üye olmamasının, bu Komitenin çalışmasını peşinen anlamsız hale getirmekte olduğunu, Kıbrıs Türk Halkının Rum Halkıyla eşit muamele görmesi gerektiğini ve bu olgunun özellikle Birleşmiş Milletlerde artık kabul edilmekte ve uygulanmakta olduğunu, dolayısıyla, Kıbrıs Türk Parlamentosu temsilcilerinin gaybubetinde yapılacak tartışmaların bir şey üretemeyeceği ve yararlı olamayacağını açıkça ortada olduğunu vurgulamıştır.

Tüm konuşmam ek 7 olarak raporuma ek olarak sunulmaktadır. Değerlendirme ve sonuç olarak şunları söyleyebilirim.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bütün uluslararası formlarda olduğu gibi yüzdenden fazla dünya parlamentosunun katıldığı ve dünya sorunlarının tartışıldığı Parlamentolararası Birlik Konferansında da Rum tarafı yönetim kurullarına ve komitelerine de girerek çok etkili bir rol oynamaya çalışmakta ve Kıbrıs sorununu tek taraflı olarak dünyaya yanlış ve yalan biçimde takdime çalışmaya devam etmektedir. Bu çabalarına karşı girişim yapmaya ve yanıt vermeğe çalışan Türk Grubunun Kıbrıs Türk tarafına Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti olarak atıf yapması ve "Meclis Başkanı Burdadır". Halkı adına onun konuşması gerekir" biçimindeki konuşmaları gerçekçi ve inandırıcı olmaktadır. Bu nedenle katılmamız yani ispatı vücut etmemiz ve elden geldiğince temas ve görüşme sağlamamız, özellikle İslam Grubu içine girmeye çalışmamız, etkili olmaya çalışmamız kuşkusuz yararlı olmaktadır. Bunlara ek olarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Meclisini tek başına Parlamentolararası Birlikte temsil etmeye çalışmak bence yararlı temas ve daha üretici olmak açısından bazı dezavantajlar, bazı mahzurlar içermektedir. Bunun rahatsızlığını bu kez bir kez daha hissettim ve Türk Grubu Başkanı ile de Sayın Doğu ile de bu heyetin genişletilmesi gerektiğini bu konuda artık PAB Grubunun grup yönetiminin ve Türk Grubunun da artık daha anlayışlı davranması gerektiğini, önümüzdeki toplantıya en az bir parlamenterin daha bana katılmasının gerekli olduğunu ve buna ilaveten de bir teknik elemanın, dışişlerinde deneyimli bir teknik elemanın da gerek Türk Grubuna gerekse bizlere çeşitli çalışma ve temaslarımızda yardımcı olmak üzere katılmasının gerekli olduğunu vurguladım. Bu konudaki görüşümü bir sonuç olmak üzere sürdüreceğimi ve ve bundan sonra PAB Grubundada daha geniş bir heyetle katılmamızın sağlanmasına özen göstereceğim. Bu sözlerle sizlere teşekkür ederek konuşmamı kapatıyorum. Hepsinize saygılar sunarım

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Başkan. İkinci sırada UBP Lefkoşa Milletvekili Sayın Salih Coşar. Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesinin Anavatan Yetkilileri ile yapılan temaslar ve sonuçları ile Türk Öğretmen Kolejinden çıkarılan şehit çocukları hakkında gündem dışı konuşma istemidir.

KATIP -

5 Kasım 1990

KKTC Meclis Başkanlığı,
Lefkoşa.

24.10.90 - 3.11.90 tarihleri arasında TBMM Plan Bütçe Komisyon Başkanının daveti üzerine KKTC Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesinin Anavatan yetkilileri ile "Yapılan temaslar ve Sonuçları" ile "Türk Öğretmen Kolejinin çıkarılan şehit çocuklarının" konuları üzerinde gündem dışı bir konuşma yapacağım cihetle gereğini saygılarımla arz ederim.

Salih Coşar
UBP Lefkoşa Milletvekili

BAŞKAN - Buyurun Sayın Coşar.

SALİH COŞAR (Lefkoşa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; başvuru dilekçemde de belirttiğim gibi iki konuda gündem dışı konuşma yapmaya çalışacağım. Bilindiği gibi Yüce Meclisin kararı ile Meclisimizin Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesi üyeleri olarak Anavatanı ziyaret etme olanağı sağlanmıştı.

.../824.

Davet, Türkiye Cumhuriyeti Büyük Millet Meclisinin mukabil komisyonu tarafından yapılmıştır. Türkiye'de bulunduğumuz süre içinde her kademede büyük konukseverlik, sıcak ilgi, sevgi ve saygı gördük. İlgili ve tüm yetkililere Yüce Meclis Kürsüsünden bir kez daha en içten şükranlarımı sunmak istiyorum.

Parlamentolararası ziyaretlerin ne denli yararlı olduğunu, biraz önce Sayın Meclis Başkanımız da vurgulamışlardır. Gerçekten parlamentolararası ziyaretlerin, çeşitli toplantıların sonsuz yararları vardır. Bunları tartışmak kuşkusuz anlamsızdır, zaidtir. Bu ziyaretlerden özellikle genç demokrasimizin ne kadar yararlanacağını, parlamenterlerimiz için bunun ne büyük, ne denli deneyim olacağını herhalde uzun uzun anlatmama gerek yoktur. Ankara'da bulunduğumuz süre parlamento yetkililerinin yanında, hükümet yetkilileri ile de, başta Başbakan olmak üzere, Dışişleri Bakan Vekili, Kıbrıs İşlerinden Sorumlu Devlet Bakanı ve Maliye Bakanları ile görüşme olanağı bulduk. Bu görüşmelerimiz sadece bir ziyaret kapsamı ve özelliğinde kalmamıştır. Bu görüşmelerde genellikle ülkemizin durumu, ülkemizin yapısı, karşılıklı temaslardan neler beklendiği ayrıntılı bir şekilde uzun uzun tartışılmıştır, bu imkân da bulunmuştur.

Yine bu ziyaretlerin bir bölümünü teşkil eden İstanbul'da kaldığımız süre, İktisadi Kalkınma Vakfında çeşitli ekonomik kuruluşların başkanlıklarını yapan kişilerden oluşan Yönetim Kurulunun başkan ve üyeleri ile, Kıbrıs'ın, KKTC'nin ekonomik durumu ve Türkiye ile

münasebetleri ve özellikle Avrupa Topluluğu ile münasebetleri konusunda çok geniş kapsamlı tartışmalar ve görüş alış-verişi yapma olanağı bulduk. Bu imkânı da bize yaratan İktisadi Kalkınma Vakfının Sayın Başkan ve Üyelerine bu kürsüden teşekkürü bir borç bilirim. Bu ziyarette biz karşı tarafın her kademesinden hep anlayış, ilgi gördük. Bir kez daha minnet ve şükranlarımı arz etmek isterim.

Temennim; parlamenterlerimizin parlamentolararası toplantılara katılma olanaklarının artırılmasıdır, yaratılmasıdır. Ülkemizi tanıtmak istiyorsak, ufkumuzu genişletmek istiyorsak, bu imkân mutlaka yaratılmalıdır. Bu konuda maalesef farklı çevrelerde, ya da basında aksi iddiada bulunmak son derece üzüntü vericidir. Geçen gün muteber bir gazetede bu konuda farklı görüşler serdedilmiştir. Bu şekildeki bir davranış kanımca dar görüşlülük değilse, artıniyetten kaynaklanmaktadır ve bu gibi görüşler her boyutta ve her koşul altında kınanmaya mahkûmdur.

O itibarla bir kez daha parlamentolararası temasların yararlarını vurgulayarak ve bu temasların daha sık ve yalnız Anavatana mahsus değil, diğer ülkelerde de tekrarlanma olanaklarının yaratılması gerektiği hususunu vurgulayarak sözlerime son vermek istiyorum.

Muhterem arkadaşlar; bu seyahat esnasında, döndükten sonra basından izledim daha önce Türk Öğretmen Kolejinin giriş sınavıyla ilgili bir mahkeme kararının istinafi görüşülmüş, yeni karar alınmış ve bu karara uygun olarak da hukuk devleti içerisinde hareket ederek şehit çocukları ve subay çocukları okuldan çıkarılmıştır. Yine basından izlediğim kadarıyla Milli Eğitim Bakanımız Sayın Bakan bu konuda tedbir alınacağını da basına vurgulamıştır. Ben burada kısaca bu konudaki görüşlerimi aktarmak istiyorum. Niçin aktarmak istiyorum? Evvelâ bir eğitimciyim, sonra bu işlem yapılırken Milli Eğitim Bakanı idim o bakımdan.

Muhterem arkadaşlar; Türk Öğretmen Koleji, Kıbrıs'ta, Kıbrıs koloni döneminden beri vardır ve İngiliz koloni döneminden 1958 yılına kadar karma olarak Rum ve Türk öğretmenler bir yerde olarak faaliyet göstermişti. 1958'den itibaren Türk ve Rum ayrılmıştır. 59'dan itibaren Türk yönetimine devredilmiştir. Böyle bir müessese. Bu müessese o günkü mevzuat içerisinde devam etmiştir. Türk yönetiminde devam ederken ayrı bir yüksek öğretim kanunu çıkarılmamıştır. Orta öğretim mevzuatı içinde devam etmiştir.

1986'da Milli Eğitim Temel Yasası çıkarılırken "yüksek öğretim yasa ile kurulur" diye amir kural getirilmiştir. Nitekim Doğu Akdeniz Üniversitesi böyle kurulmuştur. Ayrı yasa yapılmıştır. Ama 86 Milli Eğitim Temel Yasasından sonra Öğretmen Koleji için herhangi bir mevzuat yapılmamıştır. Niçin yapılmamıştır. Çünkü bu müessesenin de üniversite bünyesine, üniversitenin şemsiyesi altına alınması konusunda müracaat yapılmıştır ilgili üniversiteye. Çeşitli tartışmalar yapılmıştır. Bir esasa şu veya bu şekilde bağlanamamıştır. Dolayısıyla bu müessese gerekli mevcut teamülleri içerisinde yürüten bir müessesedir. Yani bu müessesenin durumu sui generis'tir. Nev'i şahsına münhasırdır. Kendine has bir durumu var. Kendine özgü bir durumu var. Şu kanun vardır da bu böyledir. Böyle bir olay yok. Kanun niçin yapılmadı izah ettik. Bir eksiklik olabilir. Ama halen yüksek, yani Temel Eğitim Yasasının öngördüğü kanun yapılmamıştır. Ama müessese kanundan evvel vardı ve o teamüle göre bu müessese yürümektedir. Evvelâ bunu ortaya koyalım. Bu çok önemlidir hukuk açısından konu ele alındığında. Şimdi bu sui generis durumu olan müessesede öğrenci şimdiye kadar nasıl alınmıştır? İlk defa sınav yapılmamıştır bu okulda. Ben İngiliz dönemini karıştırmak istemiyorum. 1959'dan beri olan durumu çok iyi biliyorum. 1960'dan 68'e kadar da bu müessesede fiilen öğretmenlik yaptım -

ve fiilen giriş sınavlarının sorumlusuydum 1960'tan 1968'e kadar. 1968'de ayrıldım. Bu müessese sıralama sınavı yapar. Şu kadar kontenjanım var diyor, bir sıralama sınavı yapıyor, sıralama sınavı içerisindekileri alıyor. Ama onun dışında, yalnız bu müessese değil, her müessesede, başka ülkelerde de, başka ülkelerde de var, idari tasarrufla öğrenci alınır. Türkiye'de YÖK Kanunu vardır. Yüksek Öğretim Kurulu Kanunu vardır, sınav yapar. İki kademeli sınav yapar. ÖSS, ÖSYM sınavları yapar. Ama oturur ve idare ve der ki; ben yetenekle öğrenci alan müesseselere, yani resim, iç mimari, beden eğitimi, müzik, bu müesseselere Kıbrıs'a kontenjan verdim. %2 kontenjan verdim diyor. Kimse de çıkıp bu müesseselere niye bu kontenjanı verdin sormuyor. Nasıl veriyor bu kontenjanı? İdari tasarrufla veriyor. İdari tasarrufla bunu veriyor. Bizim ülkemizde de idare eski yıllardan beri oturmuş. Örneğin demiş ki; Maarif Kolejlerine Elçilik mensuplarının çocukları girebilir. Maarif Kolejlere için ben Kolorduya kontenjan veriyorum. Kaç tane? Her sene karar değiştiriyor. Dört tane, beş tane, altı tane. Müracaat hakkı var. Nasıl veriyoruz bu kontenjanları? Kanunla mı veriyoruz? Hayır. İdari tasarrufla veriyoruz. Doğu Akdeniz Üniversitesinin Kanunu var, giriş sınavı yapar. Ama oturur idari tasarrufla diyor ki, ben Kıbrıs'ta Kolorduda görev yapan subay çocuklarına yirmi tane, yirmi iki tane kontenjan veririm. Bu, bu ülkenin tatbikatıdır arkadaşlar ve bu tatbikatlar ne bugündür, ne dündür, 1960'tan beri bu ülkede uygulanmaktadır her kademedede. Bunu uygulayan da yalnız bizim ülkemiz değil. Anavatanda da bu şekilde uygulama vardır, Oxford, Cambridge Üniversitelerinde de bu uygulama vardır. Oxford, Cambridge'de bugün ille de advance ile şu kadar ders geçmek gerekmez Pakistan'daki bilmem şu şeyhin, şu mihracenin oğlunun girmesi için. Zaman zaman oturulur ve idari tasarrufla öğrenci alınır. Aynı husus Harward Üniversitesi için de vardır. Harward Üniversitesine girmek için belli kurallar vardır.

Ama o belli kuralların dışında da Harvard'ın Yönetim Kurulu oturur ve idari tasarrufla istediği öğrenciyi alır. Bu bir idari tasarruftur. Şimdi bizim ülkemizde olan neydi? Bir giriş sınavı yapıldı, sıralama sınavı. Bu sıralama sınavına hasbelkader birkaç tane şehit çocuğu girdi. Bir-iki tane de subay çocuğu. Hepsi girmedi. Zaten bu çocuklar gelirken çocuklar beyan da etmediler ben şehit çocuğuyum diye çünkü sorulmadı zaten. Sen mi şehit çocuğusun, sen kimin oğlusun sorulmaz sınava girilirken. Diplomaya göre sınava girilir. Bu ilân edildi. Bu bir olaydır. Bir olay. Giriş sınavı ile ilgili bir olay. İdare ondan sonra oturdu ve dedi ki bir karar aldık ve dedik ki ben şehit çocuklarını ve asker çocuklarını alacağım. İlân etti, çağrı yaptı, müracaat kabul etti, belgelerini inceledi, kanıtlayan kaç tane çocuk gelmişse aldı. Hepsinin aldı. Kimseyi dışarda bırakmadı. Birinci olayda bir veya iki şehit çocuğu sınava girdi, taban puan 65. Örneğin 40 almış çocuk o sınavda. Ama o sınavla girmedi Türk Öğretmen Kolejinde olay buradadır. O sınavda 50 alan çocuk mahkemeye gitti.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden) - Ayrı sınava sokmanız lâzımdı Sayın Salih Coşar.

SALİH COŞAR - Söyleyeceğim efendim, müsaade edin. Bitirelim siz de söyleyin. O sınavda çocuk, 50 alan çocuk mahkemeye gitti. Dedi ki ben 50 aldım, o 40 aldı, onu sen nasıl alırsın? Dava o sınav bünyesi içerisinde incelendi, o bünye içerisinde incelendi ama maalesef karar alınırken genel bir karar çıktı.

Ben o kararı okudum. Kararda diyor ki bu olay... iki olay birlikte alınıyor ve d niyor ki bu olay mutlak butlanla batıldır. U, hepsi geçersizdir diyor mahkeme. E, niçin geçersizdir?

İSMET KOTAK (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Savunma iyi yapılmadığı için.

SALİH COŞAR (Devamla) - Ben çocuğu okula sınavdan dolayı almadım ki. Ben sınavı ilan ettim ve dedim ki bu çocuk sınavda kaldı. 65'in altında olanlar kaldı. Ben sınavı göre almadım. Ne ettim aynı karar aldım ve dedim ki şehit olduğunu ispat eden çocuklar, babasının şehit olduğunu veya annesinin, kardeşinin, dayısının değil. Bunu biz ilan ettik. Tevsik edeni alacağız dedik. Bir karardır bu, bir kıstastır Sayın Ergün Vehbi. Ben kıtasımı ister sınavla yaparım, ister mülakatla yaparım, ister başka türlü yaparım. O benim tasarrufumdadır. Ben kıtası koydum. Nedir koyduğum kıstas? Şehit evladı olacak. Ve o kıstasa göre Ahmet'i dışarda bıraktım mı? Hayır. Ahmet, Mehmet Mustafa kim başvurduysa hepsini aldık. Asker çocuklarını alacağız dedik her başvurana aldık. Niçin aldık? Mütakabiliyet meselesidir, karşı taraf alıyor. Karşı taraf alıyor, biz de alıyoruz. Olay budur.

Şimdi mahkeme bizim gibi düşünmedi genel bir karar aldı. Ben bu kararı da tenkit etmek istemem, benim haddime düşmez. Ama bu kürsüden politikacı olarak diyorum ki bu müessese demin izah ettim sui generis bir müessesedir. Vardır, Temel Eğitim Yasası geldi, arkasından Kuruluş Yasası yapılmadı. O zaman bu müessese için geçerli olan nedir? Teamüller geçerlidir şimdi. Kanun yok. Kanun olmadığına göre geçerli olan nedir? Geçerli olan teamüllerdir.

Geçerli olan geçmişdeki tatbikattır. Onu yapmak gerekir ve yapılan da odur. Ama şimdi bir hukuk konusu ortada. Bir milletvekili, bir politikacı olarak elbetteki özgürlüklerin ve hakların güvencesi etkin bir adalettir. Bunda kimsenin kuşkusu yoktur. Etkin adalet varsa bunlar vardır. Gene milletvekili ve politikacı olarak hepimiz hukuk düzenine saygılıyız, hukukun üstünlüğüne saygılıyız. Buna da bir diyeceğimiz yok. Ancak, bir noktayı vurgulamak istiyorum. Bir ülkede sadece yargı organlarının bağımsız olması ile adalet olmaz, yeterli adalet olmaz. Eğer bir ülkede ekonomik düzen tamam değilse, bağımsız mahkeme vardır diye adalet vardır diyebilir miyiz? Eğer bir ülkede sosyal düzen, sosyal imkanlar adaletli değilse, o bağımsız mahkeme var, adalet var diyebilir miyiz? Diyemeyiz arkadaşlar. Yani bir ülkede etkin adalet e, sadece ben bağımsız mahkemeyi kurdum, bağımsız mahkeme bu kararı verdi, herşey bitti diyemeyiz. Başka hususlar da vardır. Benim bu kürsüden bugün vurgulamak istediğim olay budur. Başka hususlar da vardır. Nedir bu hususlar? Bir olayla bir itiraz olmuştur, bir uygulama olmuştur bir buçuk sene sonra kararı çıkmıştır. Niçin? Niçin bir buçuk sene sonra? E, bir buçuk sene sonra bir karar çıkarsa ve bir buçuk sene sonra bu şehit çocukları o karara dayanılarak kapı önüne konursa bunun adı adalet midir?

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Muktesep hak esasına da ters düşer.

SALİH COŞAR (Devamla) - Bunun adı adaletsizliktir. İşte o zaman ne yapacak?

İdare o adaleti tahakkuk ettirecek arkadaşlar. Bağımsız mahkeme karar verdi, kendi aldığı o olay çerçevesinde.

İSMET KOTAK (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Dosya üzerinde.

SALİH COŞAR (Devamla) - Geneline bile bakmadı. Bu müessesenin kanunu olup olmadığına bile bakmadı. Bu müessesede geçmişte ne tatbikat yapıldı, ona da bakmadı. Ben okudum kararları. Temyiz kararını da okudum. Hiçbirine bakmadı. Bir tek neye baktı? Bu 40 aldı, bu 50 aldı. Eşitlikle ilgisi var. Sen 40'ı aldın da 50'yi almadın. Ben 40'a göre almadım ki bu çocuğu.

İSMET KOTAK (Yerinden) (Devamla) - Şehit çocuğu olduğu için.

SALİH COŞAR (Devamla) - Ben, başka özellikler, başka kıstaslar koyarak bu çocukları aldım.

Arkadaşlar; bu memlekette elbette hukuk devleti vardır ve hukukun üstünlüğüne inanıyorum. Ama başka durumlar da var. Nedir? Bu memlekette şehit ailelerine idarenin vecibesi vardır. Ama bu vecibe yerine getirilmedi mi? Getirilmektedir. Bu vecibe yerine getirilmektedir. Ne yaptı idareler şimdiye kadar? Karar aldı Hükümet, dedi ki, ben şehit çocuğuna şu kadar para vereceğim evleneceğimde. Bu bir vecibedir ve yerine getirdi idare bunu.

ÖMER DEMİR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Arsa vereceğim.

SALİH COŞAR (Devamla) - Şehit çocuğu evlenirken, yardım yapmak bizim boynumuzun borcudur, vecibemizdir. Şehit çocuğuna dedi arsa vereceğim. Veriyor. Efendim, bunu Eşdeğer Kanununa koymuş. Ben sordum bir-iki hukukçuya. E, bunu diyor Eşdeğer Kanununa koydu, onun için veriyor. Uuu! Eşitlik ilkesi orada bozulmaz mı? Ha, kanunun içerisine konunca, eşitlik ilkesi tebahür eder? Buharlaştır? E, ben de vatandaşım. Benim babam farz et gazi oldu, şehit olmadı. Benim babam vurulmadı. Ha, ben arsa alamam, siz arsa alabilirsiniz, babanız hadise kurbanı veya şehittir diye.

İSMET KOTAK (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Yasaya göre.

SALİH COŞAR (Devamla) - E, yasaları konuşacaksak, belli kuralların içinde tıkanıp kalacaksak, o zaman ben bu örnekleri de vereceğim. Öyle değil arkadaşlar. Eşitlik, belli zümreler içinde sözkonusudur. Belli zümreler kanun önünde eşitlik vardır. Başka? Olanak eşitliği başka birşey. Şans eşitliği başka birşey: E, niçin sosyal devlette biz çıkıyoruz ve diyoruz ki sana karşılıksız maaş vereceğim. Ben işleyerek maaş alırım, öteki karşılıksız maaş alır. Neden? Sosyal devlet, olanak ve şans eşitliği getirsin diye. Eşitlik ilkesine o kadar dar anlamda bakmamak lâzım. O bakımdan, bu kürsüden şunu söylüyorum. Hukuku tartışmak istemiyorum. Ama inancım şudur ki, dar bir çerçevede ve bir olaya bakılarak bir karar alınmıştır. Bir buçuk sene sonra bu kararın alınması, fevkalâde büyük bir adaletsizliktir.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Tabii.

İSMET KOTAK (Yerinden) (Devamla) - Geciken karar.

SALİH COŞAR (Devamla) - Adaletsizliktir. Bana göre, muktesep hak doğar. Ondan da vazgeçtim. Diyorum ki, idare oturacak, idari tasarrufla karar alacak ve bu bir vecibedir, bu vecibeyi yerine getirecek. Yani ne yapacak? Bu çocukları diyecek ki, ben Devlet olarak okuturum arkadaş. Nasıl okuturum? Ayrı sınıf açarım. İstersem ayrı binaya götürürüm. İstersem ekstra öğretmen görevlendiririm. Var mı birinin bir diyeceği bana? Kimse diyemez. Ayrı binaya götürürüm, ayrı sınıf açarım, ayrı öğretmen istihdam ederim ve bu vecibeyi yerine getiririm. İnanıyorum ki, idare bu şekilde bu vecibeyi en kısa zamanda yerine getirecektir. Teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Coşar. Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN DERVİŞ EROĞLU - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Salih Coşar'ın konuşmalarına aynen katılıyorum. Çünkü bu uygulamayı gerçekleştiren Hükümetin Başkanıyım. Bana göre, geç kalınmış bir mahkeme kararı, adaletsizliği de beraber getirir. Eğer mahkeme o günkü şartlarda karar verseydi, durum başkaydı, bir buçuk sene sonra ortaya çıkan bir kararın mahiyeti çok daha başka olurdu.

Bu düşünce içerisinde ve Hükümetin idari tasarruflarında bulunduğunu ve bu idari tasarruflarını mahkemeye rağmen bırakma düşüncesinde de olmadığını da vurgulayarak, Eğitim Bakanlığına gerekli talimat verilmiştir. Eğitim Bakanlığı, bu konunun yine hukuk devleti olduğumuzun bilincinde, hukuka ters düşmeyecek bir biçimde düzeltilmesi için çalışmalarını tamamlamıştır. Bugün öğleden sonra TAK kanalı ile bir açıklama yapılacaktır. Dolayısıyla Sayın Salih Coşar'ın heyecanına aynen katılıyorum ve Hükümet olarak bu uygulama ilk defa da yapılmış bir uygulama değildir. Bir zamanlar, imtihan yapmadan, sadece mülakatla Öğretmen Kolejinde talebe alınmıştı. Geçmişte yine bizim Hükümet Başkanı olduğumuz dönemde şehit çocuklarına kontenjan dendi ve bu okula, yüksek okula şehit çocukları alınmış ama konu mahkemeye intikal ettirilmediği için böyle bir dava neticesi de ortaya çıkmamıştır.

Şimdi böyle bir dava neticesi var, mahkeme kararı var. Bu mahkeme kararını tabii ki biz Hükümet olarak ilk anda uyguladık. Sayın Bakan önce bu çocukların kayıtlarını sildirerek, mahkeme kararını yerine getirmiş oldu. Ama, şimdi Hükümet kendi tasarrufunu, idari tasarrufunu kullanarak bu çocukların tekrar eğitimlerine devam ettirmesi için gerekli çalışmasını tamamlamıştır. Yalnız şunu üzülerek belirtmek isterim ki bu çocukların, çocuklarımızın bu sıkıntısını istismar etmeye kalkanlar olmuştur. Üzücü taraf odur. Geçmişte şehit çocukları Öğretmen Kolejinde alınırken bize acı acı tenkitler sürdürenler, bugün yine bu konuda tenkitlerini başka yönde sürdürerek devam ettirmeye çalışmakta, hatta bu gençlerimiz arasında bazılarını sokaklara dökülmeye teşvik ederek, 'hak verilmez, alınır' edebiyatı içinde yanlış yola sevk etmişlerdir. Gençler tabii ki heyecanlı bir buçuk senelik bir eğitimden sonra sokağa atılmanın acısı içerisinde hatalı bir davranış içerisine girmiş olabilirler. Biz onların büyükleri olarak

o davranışları hatalı olarak görmüyoruz. Ama bu hakkı veren hükümet, geçmişte veren Hükümet, elbette ki devamını da sağlayacak nitelikte bir Hükümettir. Gençlerimize eğitim şansı, yüksek tahsillerini tamamlama şansı hukuk devleti anlayışı içerisinde sağlanacaktır. Biraz önce belirttiğim gibi, zaten bugün öğleden sonra Eğitim Bakanlığı dün yaptığımız bir toplantıdan sonra hangi yöntemle çocukları okula alacağını kamuoyuna açıklayacaktır. Bu da halledilmiş olacak. Dolayısıyla Sayın Salih Coşar'ın bu açıklamayı yapma fırsatı vermesine teşekkür ederim. Ayrıca ben de Bütçe Komitesi Başkanı olarak Sayın Salih Coşar'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin davetlisi olarak Türkiye'ye gidişlerine, orda sıcak karşılanışlarına duyduğum memnuniyeti ve Anavatan Hükümetlerine şükranlarımı sunarım. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Başbakan.

Sayın milletvekilleri; gündem dışı konuşmalar tamamlanmıştır. Şimdi okutulup onaya sunulacaklar bölümüne geliyoruz. Önce Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanlığı'nın Cumhurbaşkanı tarafından bir daha görüşülmek üzere geri gönderilen 20.7.1974 öncesinde Mülkiyeti Yabancı Belediyelere Ait Konutların Mülkiyetinin Verilmesi Yasası için yeni bir sürenin verilmesine ilişkin tezkeresidir. Okuyunuz lütfen.

KATİP -

Sayı:Y.T.No: 3/1/90

1 Kasım 1990

Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

Komitemiz, Cumhurbaşkanı tarafından bir daha görüşülmek üzere geri gönderilen 20.7.1974 öncesinde Mülkiyeti Yabancı Belediyelere Ait Konutların Mülkiyetinin Verilmesi Yasasını (Y.T.No:3/1/90) görüşmüş ancak çalışmalarını öngörülen süre içinde tamamlayamamıştır. Bu nedenle, İçtüzüğün 38'inci maddesinin (2)'nci fıkrası uyarınca komiteye bir aylık yeni bir süre verilmesini önerir, gereğini saygılarımla arz ederim.

Zaim Necatigil
Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi
Başkanı

836/...

BAŞKAN - Oylarınıza sunuyorum efendim. Kabul edenler?... Etmeyenler?... Çekimser?... Yok. Oybirligi ile kabul edilmiştir.

Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanlığının, Yüksek İdare Mahkemesi Yetki Yasa Tasarısının Komiteye Geri Verilmesine ilişkin Tezkeresi. Okuyunuz.

KATIP -

**HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ
BAŞKANLIĞI**

Sayı: Y.T.No:17/1/90

Tarih: 6 Kasım 1990

Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,

Öz: Genel Kurul gündeminde bulunan Yüksek İdare Mahkemesi Yetki Yasa Tasarısının Komiteye Geri Verilmesi Hakkında.

Baro Konseyinin ve görevle yurt dışında bulunan Üyelerimizin görüş ve önerilerinin de Komitede değerlendirilmesine olanak sağlamak amacıyla, Genel Kurul gündeminde bulunan Yüksek İdare Mahkemesi Yetki Yasa Tasarısının İçtüzüğü'nün 97'nci maddesi uyarınca Komiteye geri verilmesini önerir, gereğini saygılarımla arz ederim.

**Zaim Necatigil
Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi
Başkanı**

837/...

BAŞKAN - Onayınıza sunuyorum efendim. Kabul edenler?... Etmeyenler?... Çekimser?... Yok. Oybirligi ile kabul edilmiştir.

Şimdi de okutulup bilgiye sunulacaklar bölümüne geçiyoruz. Ekonomi ve Maliye Bakanlığının, 1990 Malî Yılı Eylül Ayı Bütçe Gelirleri ve Ocak-Eylül 1990 Devresi Bütçe Uygulama Sonuçlarını Gösterir Malî Tablolara ilişkin Tezkeresidir.

Okuyunuz lütfen.

KÂTİP -

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
EKONOMİ VE MALİYE BAKANLIĞI

Sayı: E.M.B.27/83

Lefkoşa, 22 Ekim 1990

KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin 1990 Mali Yılı Eylül Ayı Bütçe gelirleri ve Ocak-Eylül 1990 Devresi Bütçe Uygulama Sonuçlarına ilişkin malî tablolar, detaylı şekilde ekte sunulmuştur.

Bilgilerine saygı ile arz olunur.

Nazif BORMAN
Ekonomi ve Maliye Bakanı

BAŞKAN - 6. Yurt dışına giden Çalışma ve Sağlık Bakanı Sayın Dr. Ertuğrul Hasipoğlu'na, Gençlik ve Spor Bakanı Sayın Dr. Erkan Emekçi'nin vekâlet etmesinin onaylanmış olduğuna ilişkin Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi.

Okuyunuz lütfen.

KATIP -

KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI

Sayı: 191/90

Lefkoşa, 20 Ekim 1990

KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

İlgi: 26.10.1990 gün ve BB/141/76/3 sayılı Başbakanlık
yazısı hakkında.

26 Ekim 1990 tarihinde yurt dışına gidecek olan Çalışma
ve Sağlık Bakanı Sayın Dr. Ertuğrul Hasipoğlu'na, Gençlik
ve Spor Bakanı Sayın Dr. Erkan Emekçi'nin vekâlet etmesi
hakkındaki ilgi Başbakanlık yazısı onaylanmıştır.

Bilgi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

Rauf R. DENKTAŞ
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN - 7. Yurt dışına giden Dışişleri ve Savunma
Bakanı Sayın Kenan Atakol'a, Ticaret ve Sanayi Bakanı Sayın
Ahmet A. Raşit'in vekâlet etmesinin onaylanmış olduğuna ilişkin
Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi.

839/...

KATIP -

KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI

Sayı: 191/90

Lefkoşa, 26 Ekim 1990

KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

İlgi: 26.10.1990 gün ve BB/141/76/3 sayılı Başbakanlık yazısı hakkında.

26 Ekim 1990 tarihinde yurt dışına gidecek olan Dışişleri ve Savunma Bakanı Sayın Kenan Atakol'a, Ticaret ve Sanayi Bakanı Sayın Atay A. Raşit'in vekâlet etmesi hakkındaki ilgi Başbakanlık yazısı onaylanmıştır.

Bilgi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

Rauf R. DENKTAŞ
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN - 8. Ulusal Birlik Partisi Lefkoşa Milletvekili Sayın Emin Uzun'un yurt dışı izin istemi ile ilgilidir.

840/...

KATIP -

5 Kasım 1990

KKTC Meclis Başkanlığı,
Lefkoşa.

6.11.1990 - 12.11.1990 tarihleri arasında ada haricinde bulunacağım cihetle izinli sayılmam hususunda gereğini saygılarımla arz ederim.

Emin Uzun
UBP Lefkoşa Milletvekili

BAŞKAN - Gerekli izin verilmiştir.

9. Ulusal Birlik Partisi Lefkoşa Milletvekili Sayın Güner Göktaş'un yurt dışı izin istemi.

KATIP -

5 Kasım 1990

KKTC Meclis Başkanlığı,
Lefkoşa.

5.11.1990 - 14.11.1990 tarihleri arasında, kayınpederimin tedavisi için Ankara'da bulunacağım cihetle, gereğini saygılarımla arz ederim.

Güner Göktaş
UBP Lefkoşa Milletvekili

841/...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; altıncı kısımda görüşülecek Yasa Tasarısı Komiteye geri alındığından, bugünkü görüşmeler tamamlanmış olmaktadır. Görüşülecek konu olmadığından, Cuma günü birleşim yapılmayacaktır. Bu nedenle, gelecek birleşim, 13 Kasım 1990, Salı günü, saat 10.00'da yapılacaktır. Gündem, daha sonra sizlere dağıtılacaktır.

Birleşimi burada kapatıyorum. Teşekkür ederim.

Kapanış Saati: 12.20

842/...

EX: I

- 842 -

FOR THE ATTENTION OF MEMBERS OF THE ASSEMBLY

Office of the Clerk

SYNOPSIS No 42/42
ACD42.42

18 September 1990

The Committee on Migration, Refugees and Demography,
meeting in Paris on 17 September 1990 with Mr Böhm in the Chair:

- was informed of the Bureau of the Assembly's decision to withdraw the report on reception and settlement of refugees in Turkey (Rapporteurs: Mr Eisaa and Mrs Luuk) from the agenda of the next Assembly's part-session, expressed the wish to submit the report to the Assembly at the January 1991 part-session and decided to postpone the adoption of the preliminary draft recommendation on this issue until a date closer to the Assembly's debate;
- discussed and unanimously adopted a draft opinion on OECD activities in 1989 on migration and demography, prepared by Mr Grussenmeyer, Rapporteur, and instructed him to present on its behalf a contribution to be inserted in the draft resolution in reply to the report on OECD activities in 1989, presented by the Committee on Economic Affairs and Development;
- held an exchange of views on the situation of persons displaced as a result of the Gulf crisis, with the participation of representatives of the International Committee of the Red Cross, the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees and the International Organization for Migration, expressed the wish to contribute with an opinion to the urgent debate on the crisis to be held by the Assembly and appointed Mr Cucó Rapporteur;
- discussed its work programme and appointed the following Rapporteurs:
  - . Demographic structure of the Cypriot communities: Mr Cucó
  - . Relations between migrants and trade unions: Mr Worms
  - . European migrants living outside their countries of origin: Mr Böhm
  - . Recent emigration of Jews from the Soviet Union to Israel and on the present situation of the Palestine refugees: Mr Atkinson
- decided to hold its next meetings in Strasbourg on 24 and 25 September 1990 (on the occasion of the 40th International Congress of the Association for the Study of the World Refugee Problem (AWR)) and during the next Assembly's part-session.

Mateo SORINAS

To the Clerk of the Assembly

cc. Deputy Clerk
Directors
Director of the Private Office of the Secretary General
Secretariat of the Committee of Ministers
Research and Planning Unit
Paris and Brussels Offices
All staff of the Office of the Clerk

843/...

EK: II

- 843 -

İsmail DIVANLIOĞLU
T. B. M. M.
Dışişleri Bakanlığı Danışmanı

Montevideo, 14 Ekim

Sayın Atam,

Sn. Abidin Alkayrak'ın dünkü
(2 t) Genel Toplantısında yaptığı
konuşma metni dir.

Saygılarımla

İsmail Divanlioğlu

844/...

PAB'in Uruguay'da Montevideo'daki Konferansında
12 (+) Grubunun 13 Ekim 1990 günü toplantısında
K. Bors Meşcler, de ilgili olarak
Sn. Abgün Akdoğan'ın konuşması

Mr. Chairman,

First of all, I wish to thank the Members of the 12 (+) Information Committee on the question about Cyprus. Their openness, impartiality and objectivity, have impressed all of us.

Some of the issues concerning the question of Cyprus are very complex and difficult to understand and analyze in such a short time. Also, it is clear that the Members of the Committee have, in some cases, entered into discussion of the subjects which were not included in their original terms of reference. As I would like to underline clearly that this Committee was established in London's Conference merely for information purposes, in other words, to get the Members of the 12 (+) Group to be better acquainted with the question of Cyprus. The 3-Member Committee must always bear this cardinal point in mind. We find it very difficult to understand and accept the fact that this draft report was transmitted to the Executive Committee. I will not enter, at this stage, the details of the Turkish views concerning the Committee's draft report. Our views are enclosed with the draft as an annex. What I wish to propose now is that the views and opinions of the Turkish-Cypriot side, should be listened by the 12 (+) Group in our meeting. *be discussed only within the 12 (+) Group*

Many of you have been to Cyprus this year in April. You have seen the realities of the island. There are two separate national communities with different religion, language, customs, and beliefs. This is also clearly recognized by United Nations and world community. In fact, the latest UN Security Council Resolution # 649 underlines the presence of two communities on equal basis. The Resolution clearly states that the Cyprus question should be settled through a mutually acceptable solution by these two communities, within the good offices of UN Secretary General. This is what we strongly support.

Therefore, we believe that it is time for the 12 (+) Group to look at the other side of the coin. This is a fair, sensible, and legitimate proposal. Consequently, we hope the 12 (+) Group will consider our proposal positively and constructively.

Mr. Chairman,
As Mr. Hakki Atun, Speaker the ^{Parliament} Department of the Turkish Republic of Northern Cyprus is present here in Montevideo, the 12 (+) Group could invite him to make a statement and answer, if necessary, on the question of Cyprus. We make this appeal and proposal with our firm conviction that without the explanation ^{views} of the Turkish-Cypriot representatives, as equal partners on the island, any discussion of the Cyprus question, would be one-sided, incomplete, and unfair.

~~Let me conclude by saying~~
Thank you, Mr Chairman.

EK: 10

- 845 -

DÉLÉGATION SUISSE AUPRÈS DE L'UNION INTERPARLEMENTAIRE

Secrétariat: Palais du Parlement, 3003 Berne, ☎ (031) 61 97 26 (int. + 41 31 61 97 26), Telex (41.31) 61 78 04

**12+ (Committee appointed to study
the question of Cyprus)**

How the Committee proceeded

The Committee on the Cyprus question has delivered an oral report during the 12+ meeting of April 6th in Nicosia. The written report was then sent to the Cyprus and Turkish IPU-Groups in order that they could suggest corrections.

The Committee thanks both groups for their comments. In view of the remarks made, it has brought minor corrections. Other remarks have been considered as information or opinions of the two groups. The Committee does not want to make further comments but thinks they should be brought to the knowledge of the 12+ and has decided to annex them to its report.

For the Committee

Heinrich Ott
National Councillor

19.6.1990

846/...

S.001 5000 441872

REPORT TO THE 12 + GROUP BY THE COMMITTEE
APPOINTED TO STUDY THE QUESTION OF CYPRUS
(Finland, Ireland, Switzerland)

1. Terms of reference and activities

The decision to appoint the Committee was taken on 7 September 1989 at the London Conference. Its terms of reference can be summarized as follows :

"to listen to the points of view of both sides, to collect information and to report on the Cyprus question".

The question arises whether the Committee should be a permanent body or be dissolved once its report has been submitted. The Committee considers that it should continue its work after the Nicosia Conference. It would not be appropriate to submit a final report at a conference being held in one of the parties to the conflict while the other is absent.

The Committee is composed of Mr. Jim Tunney, Deputy Speaker of the Dail of Ireland, Mr. Johannes Virolainen, Member of Parliament, President of the Finnish Inter-Parliamentary Group and former Prime Minister, and Mr. Heinrich Ott, National Counsellor, President of the Swiss Inter-Parliamentary Group from 1987 to 1989.

The Committee met in Geneva on 11 and 12 February 1990. It had before it a large number of documents. After having reached agreement on the possible content of the present report, the Committee met the President of the Republic of Cyprus, Mr. Vassiliou, the President of the Cypriot House of Representatives, Mr. Lyssarides, the former Speaker, Mr. Clerides, the

President of the "Turkish Republic of Northern Cyprus", Mr. Denktash, and the President of the Legislative Assembly of the "TRNC", Mr. Atun and Mr. Atakol, Foreign and Defense Minister "TRNC".

2. The following documents were studied inter alia:

- Report of the Committee on Political Affairs of the European Parliament, submitted on 26.2.1988 by Mr. Alfred Coste-Floret.
- Report of the Socialist International mission to Cyprus on 25 and 26.10.1989.
- "Ideas" by the United Nations Secretary-General of July 1989.
- Letter from the President of the United States of America to Congress of 2.1.1990.
- Resolutions adopted by the European Council, Council of Europe, Movement of non-aligned countries, the Commonwealth and the United Nations General Assembly and Security Council.
- Documents reflecting the Greek and Turkish Cypriot points of view.

3. The Committee considered that at a time when the Berlin Wall was crumbling, the iron curtain was vanishing, when free elections were taking place in Central and Eastern Europe and the powerful current of perestroika was sweeping the USSR, it was both paradoxical and tragic that the dividing line should still be so marked in the small island of Cyprus.

At a time when so many events that had been deemed to be impossible were in fact taking place, a glimmer of hope should also

emerge in Cyprus. The people's suffering must be brought to an end.

This short report cannot review the whole turbulent history of Cyprus, nevertheless it is necessary to recall the principal events. Cyprus became a Roman province during the 1st century B.C. and remained so until the 4th century. It then came under the Eastern Roman Empire. The Byzantine era lasted until the 12th century, leaving a profound Greek and Christian imprint. At the end of the 12th century, the island entered into a French period with the Lusignan dynasty, which lasted until the end of the 15th century. In 1489, Cyprus came under Venetian domination and it was finally conquered by the Turks in 1571. The island remained Turkish for three centuries. In 1878, it was placed under the administration of the British Government under a secret treaty in which Turkey ceded Cyprus to Great Britain and in return the latter would assist Turkey if Russia attacked certain frontier provinces in Asia Minor. The island was annexed by Great Britain in 1914 and became a Crown Colony in 1925.

In the years following the Second World War, the Greek population demanded union with Greece (Enosis). From 1950 onwards, resistance activity grew under the leadership of Mgr. Makarios and General Grivas, the EOKA commander.

Following a conference held in Zurich in 1959 between the Greek and Turkish ministers, Cyprus became independent on 16 August 1960. Three documents were signed: one dealt with the basic structure of the Republic of Cyprus, the second was a treaty of guarantee between Cyprus, Greece, Turkey and Great Britain, and, finally, a treaty of alliance between Cyprus, Greece and Turkey. The Cypriot constitutional structure provided for a Greek President and a Turkish Vice-President, elected by their respective communities. The Council of Ministers comprised 7 Greeks and 3 Turks, the House of Representatives was composed of 35 Greeks and 15 Turks. The Constitution was extremely complex and de-

tailed. Great Britain retained two military bases under its own sovereignty.

In 1963, Mgr. Makarios put forward proposals for constitutional amendments that were, in his opinion, intended to allow better functioning of the institutions (suppression of the President's and Vice-President's rights of veto, abolition of the separate majorities in the two communities, establishment of single municipalities). The Turkish community rejected these proposals and the Turks were no longer able to take part in the institutions. Serious intercommunal clashes broke out throughout the island. The United Nations decided to send a peace-keeping force in 1964. Talks between the two communities were held in 1968 (Clerides-Denktash) and the climate was somewhat relaxed until 1974.

In July 1974, a coup d'Etat was staged by the colonels' regime in Athens. Nikos Sampson, a member of the House of Representatives, accepted to cooperate and assumed the office of "President". The coup collapsed after a few days. These events led to the intervention of the Turkish army and finally to the end of the dictatorship in Greece. The Turkish army occupied more than one third of the island. This military presence continues today.

To justify its intervention, Turkey invoked Article 4 of the Treaty of Guarantee. However, its intervention went beyond the provisions of the Treaty of Guarantee and became a military occupation.

Up till now negotiations between the two communities have failed, although some agreement was reached in 1977 between Makarios and Denktash and in 1979 between Kyprianou and Denktash. In February/March 1990, talks in New-York between Vassiliou and Denktash also failed.

On 15 November 1983, the heads of the Turkish Cypriot community proclaimed the "Turkish Republic of Northern Cyprus", which has only been recognized by Turkey.

It should be noted that, among the Turkish community, there is opposition to what they feel is Denktash's determination to set up an independent State. (See Socialist International report, chapter 7, "Tages-Anzeiger", Zürich, 7.6.1990). This minority (44% of the vote in the May 1990 election) is in favour of a federal state.

4. In conformity with its terms of reference, the Committee has endeavoured to examine the Cyprus problem from a strictly impartial point of view, without making any unilateral judgements or endorsing the position of one or the other party on questions of dispute.

The Committee recognizes the interests and legitimate security needs of both parties. However, it feels bound to state a number of things unequivocally:

- a) It is definitely not desirable that the status quo should persist any longer with its inherent tensions, political uncertainties, danger and human suffering.
- b) In view of the long history of Cyprus, it is not desirable either that the island should be partitioned into zones linked to Greece and Turkey respectively. The island's "unity, independence, sovereignty and territorial integrity" must be safeguarded (see the Kyprianou-Denktash high level agreement of 1979, the resolution adopted at the EEC Summit at Strasbourg, December 1989 and the UN Security Council Resolution of March 1990).
- c) Political tension should be reduced by demilitarizing Cyprus. Forces from the motherlands only should not be stationed in Cyprus. A system of international guarantees for Cypriot unity and independence must be set up taking into account the security needs of the different sectors of the population.

d) It is difficult to see how the Cyprus problem can be resolved other than through the continuation of bilateral talks between the two communities under United Nations auspices. It is also difficult to see how a lasting solution can be achieved without creating a sufficiently strong federal structure for the island and its population as a whole.

e) The "ideas" of the United Nations Secretary-General are not a negotiating proposal by Mr. Perez de Cuellar, who is not party to the talks. Close study shows that the "ideas" are nothing but a list of all the complex and diverse problems that need to be examined during the discussions nor are they intended to be anything else. The "ideas" are not a position but simply an aid to discussion.

5. The main points of dispute can be summarized as follows :

a) **Withdrawal of Turkish forces:** The Greek community insists upon withdrawal of the Turkish forces that have occupied the North of the island for 16 years. They feel that it is not possible to negotiate in the presence of an occupying army.

The Turkish side emphasizes that withdrawal cannot be contemplated until there is a global agreement that contains specific guarantees, in particular, a right of intervention for Turkey. The presence of other forces (for example, UN, NATO, EEC, USA) to replace the Turkish army is rejected.

b) **Direct or indirect talks under United Nations auspices or an international conference.** (This section has been suppressed).

- c) Voters entitled to vote in a referendum on the future of Cyprus: The problem is to identify those who have the right to take part in an election on the new federal Cypriot State. Would Turkish settlers (20'000 according to Turkish Cypriot sources, 60'000 according to Greek Cypriot sources who have been there since 1974 have the right to vote? Both parties agree that the vote should be held in two separate colleges.
- d) New constitution, federal structure: The Greek side wishes for a constitution that will provide a certain number of guarantees for the Turkish community, but it is feared that too rigid a system would hamper the functioning of institutions (right of veto, proportion of Greeks and Turks fixed too strictly at each layer of the federal State). The Turkish community insists upon equality between the two communities with all its constitutional implications (right of joint decision for federal matters, rejection of majority decisions in the House of Representatives).
- e) International guarantees: The Turkish side demands a recognized right of intervention for Turkey. Greek Cypriots wish for international guarantees. Both communities agree that the United Kingdom could be one of the guarantors.
- h) Three freedoms (movement, establishment, property). The Greeks want the restoration of the three freedoms provided in the 1960 Constitution. The Turks fear that exercise of these three freedoms will lead to the Greeks placing the Turks in an inferior position from a demographic point of view. They are in favour of partial and gradual solutions.
- i) Refugees: The events in 1974 led to the displacement of 180 000 Greek Cypriots and 60 000 Turkish Cypriots (figures according to Mr. Coste-Floret's report). These refugees have suffered great economic losses and considerable human and moral damages.

- j) Missing persons: Over one thousand people are missing following military operations in 1963 and 1974. Each party accuses the other of responsibility for this extremely distressing situation. Under the auspices of the United Nations Secretary General a committee was established to study this problem and has had difficulty in functioning. There has been no action by the International Committee of the Red Cross since 1975.
  - k) Cultural property: Part of the Greek heritage in the North of the island has been destroyed, be it accidentally or deliberately.
6. The Committee feels that the points of dispute mentioned above cannot be resolved by recourse to predetermined solutions which are already defined. But nevertheless there exist some possibilities for slow, gradual rapprochement, with balanced concessions on both sides, as well as a margin for manoeuvre that will allow greater progress to be made towards a solution in the future.

For example, it could be envisaged that demilitarization would not take place in one but in several stages, and that a Turkish contingent could be withdrawn immediately, thereby beginning to restore confidence. With regard to international guarantees, it could be envisaged that, in some regions and for a specific duration, Turkish military units could remain but that they would come under United Nations command. In view of the increasing importance of the European dimension, for the island of Cyprus too, the possibility of an international guarantee through the European Community could also be taken into consideration. It can be imagined that a European guarantee would be more acceptable to both communities than a guarantee only by the respective motherlands.

The fact that the island is small is an important criterion. Therefore, if a situation of emergency should arise which required action by a guarantor, the latter should be in a position to act without any delay arising from a long consultation process.

As far as the State's future structure is concerned, "federal" and "confederal" solutions should not be set one against the other in a rigid and dogmatic way. The basis should be the idea that a wide variety of possible federal structures exists. By means of a long and patient process, efforts should be made to find a special structure that best corresponds to the historic and demographic special needs of Cyprus.

7. The Committee also realized that it was possible that no rapid agreement could be reached owing to the tragic past of Cyprus and the events that are still alive in memories. The path to a better future could be seriously blocked by distrust, despite some promising beginnings of bilateral and intercommunal discussions. If such a situation should occur, in the Committee's view this should not be an excuse for doing nothing. This would only show that, before it is possible to reach substantial and lasting political solutions, it is necessary to undergo a transitional period that includes confidence-building measures. For Europe as a whole such a period was necessary and is still going on.

So, in Cyprus as well, partial unilateral and bilateral gestures could improve the general climate between the parties and can lay the psychological basis for a period to follow of negotiations.

Such measures would not only be of a military nature but would above all be political and cultural so as to bring people together. The possibility of crossing the line and travelling in both parts of the island, both for Cypriots and tourists, must

be facilitated. Various forms of personal and cultural exchange (including sports) can be considered, as well as joint projects (for example, the proposal already made to create a joint Cypriot university), without this in any way being prejudicial to a specific future political structure.

In the same spirit, it is also possible to imagine the creation of joint bodies such as a provisional council for the island, perhaps with equal representation, whose task would be to act as a consultative body to co-ordinate the various confidence-building measures and to give new impetus.

The adjournment of formal talks should not lead to any slowing down of efforts to establish a united federal Republic. It might become evident that talks between two communities under the leadership of two individuals, the heads of the two communities, are not enough if they do not receive the support of wide sectors of public opinion on both sides. It might become obvious that the growth and strengthening of this will for peace involves a long and ongoing process.

8. In the short time at its disposal, the Committee did not have the opportunity to examine in detail all aspects of the Cypriot question. For example, it was not possible to establish contact with opposition groups in Northern Cyprus and to study their views in depth.

Some points have emerged from discussions with the two sides, however which could be useful in understanding the complex nature of the tragic situation in the island.

It appears to the Committee that the fundamental problem can be resolved.

To achieve this objective it is still necessary to clarify positions taken and to eliminate misunderstandings and equivocal statements.

It "self-determination" means the recognized right of each community to choose if it so desires the partition of the island and annexation to the respective mother countries, this right is not in line with agreements reached up to the present nor with resolutions adopted by the UN and other international organizations.

If, however "self-determination" is understood in the sense of autonomy (not sovereignty) it is obvious that within the federal concept each federal entity should enjoy such autonomy, such as its own legislation, its own government and its own administration. Certain areas only (such as foreign policy, currency, etc.) should remain under the control of the Federation and the appropriate decisions should be subject to consensus.

* * *

If, on the one hand, the fundamental problem can be resolved (and with it, the numerous specific problems), the Committee feels that a new psychological climate is necessary. At the present time, mutual accusations are being made by both sides and there is an underlying distrust that bears all the hallmarks of the cold war that has just ended in Europe and in the world. If that did not change, a mutually acceptable peaceful solution to all, which in theory is eminently feasible, would in practice remain out of reach.

Mutual trust which is indispensable cannot be achieved if recrimination by one side against the other persists because of mistakes in the past. Moreover expressions of regret by one side for their own mistakes could give rise to greater trust. It is therefore necessary to improve the nature of mutual relations

between the communities and between those who, in fact, are their political representatives and leaders.

This implies a readiness to see the situation through the eyes of the other party and to understand its fears (as we all know, this is the basis of any peace policy).

Such a change of attitude would indicate clearly that the political will exists to reach a solution. Linked with this is the importance of reliable facts. How many settlers arrived in the North over a given period? What is the strength of troupes (native and foreign) which are deployed on each side and the armaments at their disposal? Who, and in what circumstances prevented the establishment of contacts between the two communities? etc.

In this approach, both sides should be willing to accept verification, either on a reciprocal basis or through an impartial international body. As long as contradictory facts and figures are used for propaganda purposes and for mutual accusations, a climate of trust cannot grow.

One must remember here the role played by Gorbachev in ending of the cold war. He acknowledged that Soviet information supplied in the past on the size of armed forces was partly wrong and that the foreign policy of the Soviet Union had shown some serious errors.

* * *

In the opinion of the Committee, the recent resolution Nr. 649 of the United Nations Security Council stressing the goal of a bicomunal and bizonal Federation, and also the necessity of intercommunal talks "on an equal footing". This resolution calls for a dynamic negotiation process. An approach which is too static and formalistic can only make this process more difficult.

For example, according to this resolution, there can be no question of the formal recognition of the political entity of Northern Cyprus as a separate state. On the other hand, the resolution recognises that both parties taking part in the negotiations are partners with equal rights.

*****
****
***
**
*

Berne, June 19, 1990

859/...

EK:II

- 859 -

OBSERVATIONS ON THE REPORT OF
THE COMMITTEE APPOINTED BY THE
IPU 12 + GROUP TO STUDY THE
QUESTION OF CYPRUS.

The final report of the Committee is examined in the light of the observations put forward previously by the Turkish side.

It appears that some of our comments have been duly taken into consideration, but the report still contains many factual errors and inaccuracies which could lead the reader to erroneous conclusions and assessments. The flaws contained in the report would be obvious to any impartial observer who has studied the Cyprus question.

In spite of these flaws, however, the report rightly points to the fact that there is a wall of distrust between the Turkish Cypriot and Greek Cypriot peoples which is a critical observation. It is absolutely true, as stated, that a new psychological climate and a change of attitude is required for a realistic, just, lasting solution in the island. The Turkish Cypriot side has, in the past, and recently taken initiatives to improve the atmosphere on the island, such as the ~~facilitation of crossings~~ between the North and the South, in the hope that the Greek Cypriot side would reciprocate. Unfortunately, however, the Greek Cypriot response has been just the contrary, as the Greek Cypriot side has been blocking virtually all entry into the North. Lately, the Greek Cypriot side has been escalating their all-embracing hostile campaign, -military build-up, propaganda and embargoes in all fields- against the Turkish Cypriots.

We present herebelow some of the inaccuracies which we still hope and expect will duly be taken into account:

Page 2. para.2

The resolutions referred to in the report, such as those adopted by the European Council, the Non-Aligned Movement, and the Commonwealth have all been taken in the absence of the Turkish Cypriot side. Therefore, they are not binding

860/...

on the Turkish Cypriot side. Meanwhile, lack of any reference to the Organization of the Islamic Conference (OIC) resolutions cannot be overlooked.

Page 2. para.3

The parallel drawn between the Berlin Wall and the Green Line in Cyprus is wrong and irrelevant. The Green Line which was drawn in 1963 to protect the Turkish Cypriots from Greek Cypriot attacks is quite different from the Berlin Wall which artificially separated one nation. The real "wall" in Cyprus is the wall of distrust, as also emphasised in the report quite clearly. The Cyprus question has no historical or political relevance to the periods of cold war or detente which prevailed in East-West relations. It should also be made clear that the Cyprus question, which is basically a dispute between the two peoples of the island, has nothing to do with East-West relations. The Cyprus dispute is a sui generis question, which should be studied on its own merits.

Page 3. para.3

Historically, Cyprus has never been under Greek rule. If one accepts that a profound Greek and Christian imprint has been left in Cyprus in consequence of the Byzantine era which ended in the 12th Century, one should also accept that a similar imprint has been left in Cyprus in consequence of the more recent Ottoman rule in Cyprus lasting for three centuries and leaving a profound Turkish and Islamic heritage.

Page 3. para.3

The 1960 Treaties and Constitution, which established the Republic of Cyprus, envisaged that the independence and sovereignty of this Republic would be exercised jointly and equally by the two different peoples in the island (each enjoying co-founder partnership status in the bi-national state).

- 861 -

The partnership rights of the Turkish Cypriots were later usurped by the Greek Cypriot side, which led to the emergence of two separate administrations on the island. The Greek Cypriot administration continues today to purport itself as the sole representative of the two peoples.

Page 4. para.3

It is noteworthy that the Committee has corrected the fundamental error in the preliminary report as regards the ousting by force of arms of the Turkish Cypriot side in 1963 from the constitutional, bi-national body politic of Cyprus, by mentioning the fact at least that "the Turks were no longer able to take part in the institutions."

The Committee's report never mentions the notorious Akritas Plan which aimed at the total annihilation of the Turkish Cypriots. Both the Makarios "proposals" and the premeditated Greek Cypriot attacks on Turkish Cypriots were systematically aimed at uniting Cyprus with Greece (Enosis).

Page 4. para.3

The report still omits the fact that the main objective of the coup of Nicos Sampson, who was a sworn member of the EOKA terrorist organization, was to realize Enosis-union of Cyprus with Greece.

Page 4, para.3

The report, while acknowledging that the Turkish intervention was based on a legal precept, nonetheless makes a wrong and subjective remark by claiming that it "became a military occupation". It should be pointed out in this context, that the presence of the Turkish forces is a vital security requirement for the Turkish Cypriot people, particularly in the absence of a political settlement. It is

862/...

- 862 -

also disappointing to note that the report curiously omits any reference to the Greek mainland troops in the South or, for that matter, the build-up of sophisticated offensive arms and armed forces there.

Page 5, para.3

Although the Committee members state that they have not been able to establish contact with opposition groups in Northern Cyprus (p.10, para 8), yet they do not hesitate to present the views of these opposition groups who are said to be in favour of a federal state. It is well known, however, that President Denktas himself has been engaged in talks with the Greek Cypriot leader, Mr. Vassiliou, with the aim of arriving at a comprehensive settlement based on a bi-communal, bi-zonal, federal state. In fact, it is President Denktas himself, on behalf of the Turkish Cypriot side, who has presented comprehensive proposals for a solution, including a Joint Declaration of intent, in order to remove the existing mistrust and the creation of a climate conducive to a settlement.

It should be noted that, up to now, the Greek Cypriot side has failed to respond to these proposals or to present their own.

Page 6, para. 4(e)

It should not be forgotten that the "ideas" put forward by the UN Secretary-General (but never formally tabled) in the summer of 1990 have, in any event, been superseded by later developments, including the most recent resolution of the UN Security Council (Resolution 649, 1990). This resolution is significant in that, inter alia, it speaks of two equal parties, rejects the idea of "majority" or "minority" and envisages a settlement which is mutually acceptable to both sides.

Page 7, para.5 (c)

With regard to the so-called "settlers" in the island the report fails to mention the thousands of Greek settlers (approximately 10000) brought to the island

- 863 -

during the Second World War, or thousands of others who have come since 1963, or, for that matter the tens of thousands of Lebanese living in the South. The so-called "settlers" in the North are none other than TRNC citizens, who have immigrated to the North through legal means and in view of the TRNC's economic needs. Migration is an international phenomenon which affects all democratic countries including the TRNC.

Page 7-8, para.5 (i)

The number of Greek Cypriots displaced in 1974 are known to be far below the inflated figure of 180000. Realistically speaking, it is not possible to speak about "displaced persons" in Cyprus, since this matter has already been settled between the two sides at the third round of the inter-communal talks held in Vienna on 31st July-2nd August 1975, through the Agreement on the voluntary regrouping of populations.

Page 8, 5(k)

As regards the protection of cultural property, the report has omitted any reference to the destroyed Turkish and Islamic heritage in the island. The impartial report on this subject prepared by Mr. Ymenus van de Werf, the then Chairman of the Architectural Sub-Committee of the Council of Europe clearly reveals that deliberate destruction of cultural property (Turkish and Islamic) in Cyprus was perpetrated by the Greek Cypriots, whereas no deliberate destruction has been perpetrated by the Turkish Cypriot side.

Finally, in some parts, the report clearly goes beyond the objectives which it has defined itself and attempts to prescribe solutions to a very complex and delicate issue. The proposition for an international guarantee for Cyprus through the European Community is a glaring example. It is important to note that

./... 864

- 864 -

even the U.N. Secretary-General, who is entrusted by the Security Council with a mission of good offices, avoids making suggestions pertaining to substance, because that is a matter for agreement by the two sides at the negotiations.

Therefore, while appreciating the interest shown by the IPU in the Cyprus question, we believe this should not manifest itself in a way which would prejudice the delicate process of direct talks between the two sides carried out on the basis of equality.

The Turkish Cypriot side has accepted resolution 649 (1990) in all its aspects as a basis for negotiations, however the Greek Cypriot side is yet to present a viewpoint on the matter. Moreover, in spite of the call by the Security Council upon the two sides, in operative para. 5 of the said resolution, "to refrain from any action that could aggravate the situation", the Greek Cypriots have been continuing to undertake hostile actions against the Turkish Cypriots which only serve to heighten tension on the island. Most fundamental, in this regard, has been the recent Greek Cypriot application to the European Communities (EC) for full membership which for all intents and purposes violates the principles of political equality and co-founder status of the two peoples.

Having chosen to take the unacceptable and illegal step of applying to the EC for full membership, the Greek Cypriot leadership has destroyed the very basis for a negotiated settlement by claiming falsely to have the right to decide the destiny of Cyprus unilaterally. This right was never given to the Greek Cypriot side and it was enshrined in the 1960 Agreements and in the Constitution of the partnership Republic that both communities were endowed with it, as otherwise it would give one side the right to impose its own political will on the other. The 1960 Constitution was subsequently destroyed by the Greek Cypriots in 1963-64.

Unlike any other international relationship which the Greek Cypriot community has purported to enter- albeit illegally- in the name of "The Republic of Cyprus", membership of the EC would involve unprecedented complications and consequences. The unilateral application goes to prove beyond any reasonable doubt that the Greek Cypriots have no intention of respecting the political equality and co-founder partnership status of the Turkish Cypriot side.

14:36

020 82209
0520 82209

TURKEL LEFKOSA

000

- 855 -

In this connection, as a matter of fact, the U.N. Secretary-General issued a statement on 11 September 1990, emphasising that the membership of Cyprus in the EC is a matter to be negotiated by the two leaders in Cyprus within the framework of an overall agreement.

866/...

84a CONFERENCIA
DE LA UNION
INTERPARLAMENTARIA
PUNTA DEL ESTE
URUGUAY
1990

- 866 -

84th INTER-PARLIAMENTARY CONFERENCE
Punta del Este, 15 - 20 October 1990.

CONF/84/SR.11

Provisional Summary Record No. 1

INAUGURAL CEREMONY

Centro del Espectaculo, Punta del Este

Monday, 15 October 1990

The Inaugural Ceremony opened at 10.45 a.m., in the presence of His Excellency, Dr. Luis Alberto Lacalle Herrera, President of the Oriental Republic of Uruguay

The National Hymn was sung.

Mr. G. AGUIRRE RAMIREZ, President of the Senate, President of the Uruguay Inter-Parliamentary Group, was happy to have the opportunity of opening the Inaugural Ceremony and of extending a warm welcome to the hundreds of parliamentarians, representing over 90 countries, who were participating in the 84th Conference of the IPU. Uruguay was honoured to receive them and the Uruguayan Parliament was proud to have been able to organize their Conference with the assistance of the Inter-Parliamentary Council and the Union's Executive Committee, particularly its distinguished President, Mr. Daouda Sow.

Note: Delegates requesting correction of the summary of their speeches should contact the person responsible for the summary (Mr. F. Cranmer, Ground floor, room situated behind the rostrum of the Plenary Hall). The Steering Committee shall decide, in case of any doubt, as to the admissibility of such requests (cf. Conference Rule 41, paragraph 1). All requests deemed admissible will be included in the revised and corrected version of the summary records to be issued by the Secretariat from Geneva after the close of the Conference in place of the former verbatim report.

867/...

CONF/84/SR.1

Although Uruguay had only been a member of the IPU since 1986, its Parliament, despite brief hiatuses, was the cornerstone of its institutions and the symbol of its dedication to democracy.

In the rest of the world Uruguay was neither feared nor loved; it was simply an unknown quantity. Indeed it might almost be said that it had no history. However, it had a right to be proud; it had no feats of arms to celebrate, it had never occupied or enslaved another country, it had never spread destruction and hatred among its neighbours. It was proud of that record. Uruguay was a land of peace, tolerance and brotherhood. Today the IPU, that Parliament of parliaments, was meeting on Uruguayan soil to deliberate on world affairs and propose solutions to the problems confronting us.

While it was true that the primary function of parliaments was to make law, on which the legal order essential to life in any society was based, elected assemblies also had another function: it was their responsibility to oppose possible abuse of the other powers of government.

Of course, the IPU did not exercise either of those functions. Unfortunately, the present status of international law did not allow it. But an effort should be made to change that situation so that one day international law would apply strictly and equally to all nations, large or small.

This 84th Conference was being held at a time when the economy of many countries, including Uruguay, was in serious crisis and, what was worse, a crisis that could lead to a disastrous war. The Conference would discuss that situation and he hoped that it would reach conclusions conducive to an easing of tensions.

Nevertheless, one should not become discouraged. The world had faced far worse crises that had been overcome and forgotten. The present crisis would also be overcome and forgotten. The current era had seen incredible changes, for example, the end of decades of cold war. Despite the crisis, the world would continue to advance, just as it had always done during its long history. Although many scourges still remained to be combated, it should not be forgotten that slavery and colonialism had virtually disappeared. The emergence of new ideals that were often difficult to reconcile with the old ones might give the impression that the latter had been set aside; but that was to a large extent an illusion. Formerly, in many societies slavery had been considered a natural institution. Little by little, progress had been made and the concept of liberty and the equality of all mankind had gradually prevailed.

Mankind was moving in the right direction; but its progress was due less to Alexander the Great than to his teacher, Aristotle, and to Pasteur rather than Napoleon. The great philosopher Karl Popper taught us a lesson of optimism. He laid emphasis on mankind's spiritual and material progress by calling upon men to forsake dogmatism, which engendered totalitarianism.

Finally, he expressed the hope that discussions at the 84th Conference would be fruitful for all peoples and that they would be a landmark along the upward path followed by the Inter-Parliamentary Union.

Mr. D. SOW, President of the Inter-Parliamentary Council, after noting that for the first time in more than 100 years of existence the Union was meeting in Uruguay, said that it was a welcome event, and an entirely natural one. Sooner or later, an encounter had been inevitable between the world organization of parliamentarians and a country which had accumulated a wealth of democratic experience through its will for independence, its desire for freedom and its intellectual creativity.

On behalf of all his parliamentary colleagues, he extended his thanks to the Parliament and Government of the Oriental Republic of Uruguay for their cordial and generous welcome. He praised the dynamism and efficiency of the Uruguayan National Group which had proved capable of organizing a major international conference in such a short space of time.

Year after year, Inter-Parliamentary Conferences held intense working sessions on the major issues of the day. Joint international effort was now more than ever necessary. Since the last meeting in Cyprus, dramatic events had taken place. The Gulf crisis posed a threat to world peace and called into question all the hopes raised by the thaw in East-West relations. The economic growth of the developed countries might grind to a halt, while the third world countries faced disaster. Confronting that situation, the Union would not shirk its responsibilities. In the days and weeks to come, the crisis would be the focus of debate and the Union would make its point of view known.

Nevertheless, the crisis should not be allowed to obscure the need to continue the fight against hunger, underdevelopment, over-population and the plundering of the environment.

The two main items on the agenda of the 84th Conference would prompt meaningful discussions. Obviously, the consequences of colonialism should be eliminated, but the immediate task was to redefine the terms of the North-South dialogue, the sooner the better.

The collapse of commodity prices, tariff barriers and the debt burden were together widening the gap between North and South, spreading poverty and injustice, and encouraging violence and war. Every effort must be made to combat that trend, including a strengthening of the South-South dialogue, which had been overlooked for far too long.

The 84th Conference would also take up the question of literacy and education. As all were aware, illiteracy was both a consequence and a factor of underdevelopment. It went hand in hand with unemployment, poverty and poor health. In an increasingly complex world, education and vocational training were a prerequisite for economic development and the democratic life. The promotion of education enabled every individual the better to serve his own interests and those of society, as well as to improve his understanding of the world.

The worsening economic situation in most developing countries was resulting with increasing frequency in the application of structural adjustment programmes, which adversely affected health and education budgets and jeopardized the future.

Parliamentarians must see to it that Man remained at the core of all concerns. Respect for his rights and freedom was well worth fighting for.

The Conference was taking place at a time of growing danger, but the wisdom and experience of world leaders, together with the goodwill of all participants, would contribute to the advent of a world of peace and freedom.

Mr. J. JONAH, United Nations Assistant Secretary-General for Research and the Collection of Information, Office of the Secretary-General, read a message by United Nations Secretary-General Perez de Cuellar, who was pleased to extend greetings to members of the IPU. He supported the attempts of the IPU to promote the rule of law in international affairs. The affinity with the work of the United Nations had brought close relations between the United Nations and IPU. He welcomed the strengthening of this link.

The undertaking of dialogue was an issue of particular importance at this historic juncture. Phenomenal changes were taking place; but everything pointed to the vitality of the United Nations Charter. Delegates should focus on ways in which respect for the United Nations Charter could be fostered by parliamentary activities in the Member States. The Charter was not an onerous appendage, but part of the law of all States. Parliamentarians were well-placed to ensure that the code of conduct laid down in the Charter was followed. This was of particular importance in the light of recent developments in the Middle

East. He was aware that security had more than merely a military dimension. People needed security from invasions; but they also needed security in social, economic and environmental sectors, together with the need for security of human rights. Literacy and education were essential for the true liberation of women and men. He also appealed for delegates to consider ways and means to eliminate the remaining vestiges of colonialism and its consequences. He stressed the role of the United Nations in the elections in Namibia which established it as an independent State.

Now that the Cold War had ended, the United Nations was a firm point of constancy. The United Nations had three broad objectives: first, to try to eliminate the seeds of war, secondly, to serve as a prime instrument for extending the spirit of co-operation and, thirdly, to strive to ensure that national affairs should be governed by the rule of law and respect for human rights. These objectives were cherished in common between the United Nations and the IPU. He wished the Conference success and looked forward to continuing partnership between the two Organizations in their common task.

His Excellency Dr. Luis Alberto LACALLE HERRERA, President of the Oriental Republic of Uruguay, said that it was an honour for him to take part in the Inaugural Session of the 34th Conference of the Inter-Parliamentary Union. He commented that he addressed the Conference not only as President of the Republic of Uruguay, but as a former parliamentarian. For two periods he had taken part in the parliamentary activity of Uruguay and therefore considered himself to be a colleague of those present.

Parliament, in times of great change, must reflect on its organisation and methodology and the possibility of having a real influence on the life of the country. Something that parliamentarians would want to consider was the relationship between the legitimacy of parliament and its efficiency. It was timely to consider whether it was sufficient for parliament to be legitimate. There were two aspects to the question of efficiency:

juridical efficiency and efficiency from the point of view of the public - hence the great challenge that mass media represented. Nowadays, through television, radio and newspapers, the people were able to observe the actions of parliamentarians. Every time they appeared on television they were subjected to the opinion of the people. Members of the political structure of the country were being judged every day; and it was therefore important that their decisions should be efficient.

Parliamentary efficiency, together with the modernization of parliamentary action, was a sine qua non for the health of parliamentary institutions. It was therefore necessary to sponsor economic policies to facilitate the use of modern equipment and databases.

Another topic for discussion was the fiscal responsibility of parliaments. Ever since Magna Carta, representative assemblies had had a fiscal base. Taxation required the consent of those who were to pay the taxes. Parliament had been born as an instrument for preventing excessive expenditure. That situation had undergone dramatic change all over the world. Parliament should think about its responsibility for fiscal policies.

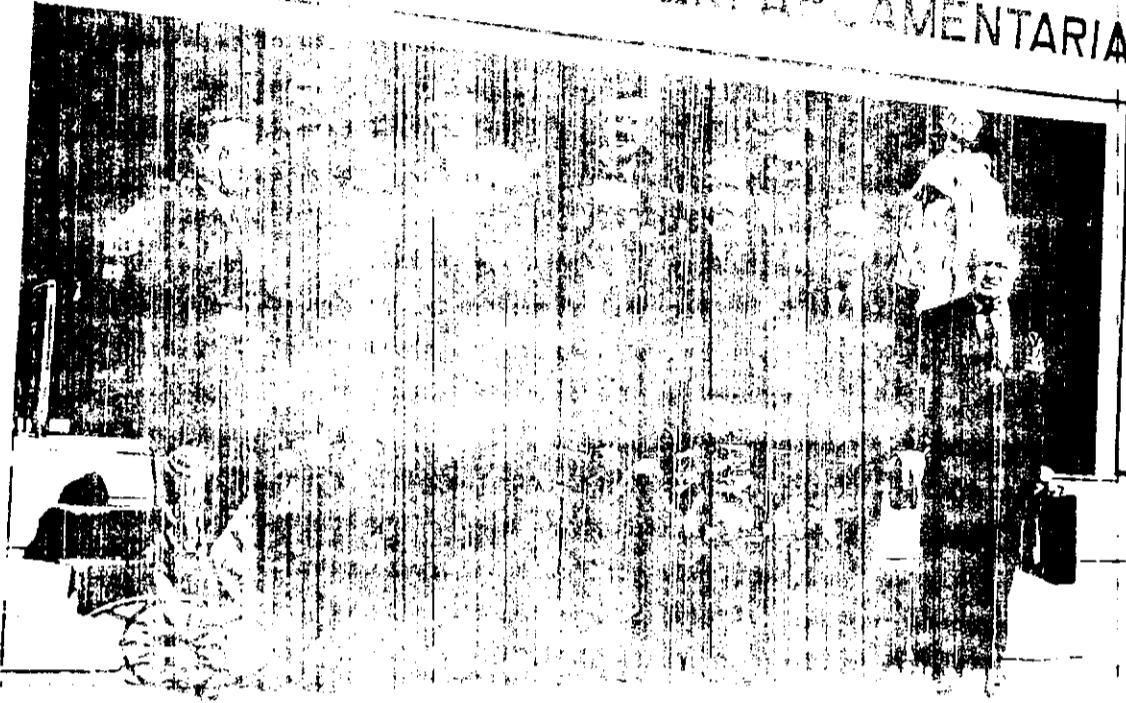
In spite of the existence of national sovereignty, groups of countries were coming together, primarily from the economic point of view but also in order to organize political and juridical institutions. The European Parliament was directly elected by the people. That experience would have to be borne in mind by nations which were taking the first steps in economic integration. What was to be the relationships of parliaments with regional bodies? What would be their actions, attitudes and responsibilities? Who would be represented regionally? These were important issues; and the present Conference or a future meeting of parliamentarians would have to consider them.

Parliament had been one of Uruguay's first institutions. The so-called "Cabildo" had best represented Uruguay's national character since the times of the Spanish Empire; and it was at that time that the Uruguayan people had their first taste of popular power, as a result of regional meetings.

His Excellency concluded by saying that Uruguay had become a nation which was based not on an executive but on parliament. It was therefore a pleasure for him to welcome parliamentarians to his country.

The Inaugural Ceremony closed at 11.45 a.m.

DE LA UNION INTERPARLAMENTARIA

Meclis Başkanı Hakki ATIP, Sn. F.Ö.Ş. Konferansın açılışından önce Türk Grubu ile birlikte.

Uruguay Cumhurbaşkanı Sn. Luis Herrera ve Senato Başkanı Sn. Aguirre Ramirez'in resmi kabulünde.

and difficult. The plan drawn up by the United Nations in 1961 to undertake worldwide action against illiteracy had not been successful. It was therefore all the more important to grasp new initiatives.

The art of reading and writing was important not only as a prerequisite for democracy but for a country's development. Everything necessary for creating a modern society could be achieved only if the citizens received information and were able to acquire knowledge. This applied not only to developing countries but to industrialized countries, where it was becoming apparent that the power of science represented a decisive factor in a country's standard of living.

Modern technology enabled the transmission of information within seconds to almost every corner of the globe. If the world was to overcome its problems of undernourishment, environmental damage, racial hatred and the unequal distribution of resources, it must do everything to give people the opportunity to educate themselves in order to make their own contribution to the future of mankind.

Mr. G. SAVVIDES (Cyprus) said that it was no accident that in some Third World countries poverty, unemployment and illiteracy co-existed. Therefore, every effort had to be made through sustainable economic development to raise the educational level of people. Many countries in which most of the population were illiterate some years ago had now managed to eradicate illiteracy among their economically-active population and to join the group of developed countries. In Cyprus in the middle of the century, when it was still a colony, half of the population was illiterate. Today there was no illiteracy among the economically-active population. Education in six-year elementary schools and in the first three years of secondary school was free and compulsory. Following independence, a network of vocational and technical schools had contributed substantially to the increased productivity and development of its economy. The existence of this educated and specialized work-force had enabled Cyprus, in the past sixteen years following the Turkish invasion and the division of the island, to reconstruct its economy, to give employment to the refugees and to double the per capita income.

There was no single model for breaking the vicious circle of illiteracy, underdevelopment, unemployment, and poverty. However, planned economic and social development began with the implementation of compulsory elementary education which created the human potential and basis for such progress.

It was therefore necessary to develop human resources and to use those resources for sustainable development. Developing countries, however, facing widespread illiteracy, unemployment and lack of technological and economic resources, could not on their own overcome those conditions in a short time. They needed the assistance of the richer countries, which should act through regional and international organizations on the basis of a general plan with the aim of improving the quality of life of all peoples. If part of the resources released through disarmament were used for this purpose, the goal of sustainable economic, social and cultural development could be reached within the next two decades.

Mr. S. Treacy (Ireland), Vice-President of the Conference, took the Chair.

Mrs. T.S. DARSOYO (Indonesia) remarked that education was a fundamental right of people. The relationship between education and literacy had been recognized by the international community. The United Nations Organization, through UNESCO, had been very active in sponsoring and implementing programmes on education and illiteracy throughout the world to eradicate backwardness and ignorance. Today there were about one billion illiterate people in the world. Two-thirds of them were in the Pacific region. Illiteracy had indeed become a world challenge.

Modern life called for a high degree of literacy. Illiterate people were unable to enjoy the benefits and facilities of modern life. Priority in education programmes should be given to women, on the basis that they constituted 60% of the adult illiterates in the world.

In 1978, when about 26% of the people in Indonesia aged between one and 45 years were illiterate, the Government decided to introduce a new style and approach. The intention was to abolish not only illiteracy but ignorance of the Indonesian national language, as well as to raise the level of education. Today there were still four and a half million illiterate people aged between one and 44 years in Indonesia. It was estimated that Indonesia would be free from illiteracy in 1993, in essence as a result of national efforts through community development programmes and the mobilization of human resources.

The illiterate were being left behind and it was hard to believe that in the modern world some people still lived in the Stone Age. They should be the responsibility of the international community. Illiterate people could not benefit from the rapid development of science and technology. It was inhumane to forget illiterate people and to allow them to live in such limited

The Western Sahara affair was undergoing new developments, which augured well for a just settlement of an artificial conflict. The peace plan, drawn up in 1988 under the auspices of the United Nations Secretary-General and involving a referendum on self-determination, had been accepted by both parties and had received the approval of the Security Council. Dialogue was continuing with a view to putting the plan into effect.

In Eastern Europe, the effect of the peace dynamic had been to extend the range of democracy and to contribute to the reunification of Germany - an awe-inspiring task that the German leaders and people had carried out in a calm and mature spirit. The new world equilibrium should further advance the cause of disarmament and recognition of the interests of the weakest countries. The precarious situation in which they found themselves might unfortunately grow even worse with the heavier debt burden, the constant decline in the terms of trade, and the marginalization of certain countries, not to mention the oil price hike.

In conclusion, he pointed out that the new international situation would not benefit the countries of the North unless they realized that their fate was linked to that of the countries of the South.

Mr. A. GHALANOS (Cyprus) thanked the Uruguayan hosts. The era of hope which had followed the end of the Cold War had been short-lived. It had been shattered by the Iraqi invasion of Kuwait. The strong response by the United States of America and other countries had been pitched at about the right level. There was wide-spread support for the international measures which had been taken against Iraq. There were global repercussions of this event, and the main victim looked set to be the world economy which appeared to be turning to severe recession. He believed, however, that Saddam Hussein would be making a grave miscalculation if he were to suppose that by playing for time he could divide the opposition which was ranged against him.

The excessive use of force by Israeli authorities, resulting in the death of Palestinian citizens, had been another grave miscalculation which had taken the pressure off Saddam Hussein and highlighted, once again, the need for a resolution of the problem of the occupied territories. Cyprus supported the call to convene an international conference on the Palestinian problem; but this should take place only after the resolution of the Kuwait situation. The two issues should not be confused.

Cyprus was situated in the Middle East area and was paying a high price for the continuing conflict. At the same time, the internal tragedy of Cyprus continued. The occupation by the Turkish forces was accompanied by

876/...

an enforced demographic change through the immigration of tens of thousands of settlers. This suffering of the Cypriot people arose from the original miscalculation and evasiveness of other nations at the time of the Turkish invasion. He contrasted international reaction to the invasion of his island with that to the annexation of Kuwait; and asked whether the reason for the differences could possibly be ascribed to the presence of oil. The international community continued to engage in double-think, talking about territorial integrity and self-determination but responding to the use of force by expedient calculation of the costs of enforcing these principles. Thus, by a supine response to Turkish aggression, the international community had paved the way for the aggression of Saddam Hussein.

He expressed his hope for a peaceful resolution of the Middle East conflict through the implementation of the United Nations Resolutions.

The new international spirit should enable the world to find security through peaceful co-operation and not through a balance of terror.

He ended by congratulating the newly-united German nation on behalf of all those nations who felt that countries should not be unnaturally divided.

Mr. V. SVENGSUKSA (Lao People's Democratic Republic) noted the changes since the 83rd IPU Conference in the world scene. Military confrontation and the use of force in the solution of international problems had markedly declined and a new era of peaceful co-operation appeared to have begun.

He congratulated the IPU on its achievements in promoting the cause of the newly-independent State of Namibia. He welcomed the release of Nelson Mandela and looked forward to the complete elimination of apartheid. The unification of Germany had won approval throughout the world; and he hoped that unification would bring peace to its people. The Government of the Lao People's Democratic Republic firmly supported the efforts of the government of the Democratic People's Republic of Korea aimed at accelerating the peaceful unification of the two parts of Korea.

Concrete measures had been worked out with a view to obtaining a peaceful solution to the problems of Cambodia. The Tokyo Joint Communiqué of 5th June resulting from the meeting of various Khampuchean factions and the UN Security Council Resolution 668 were landmarks on the road towards a political solution to the problems of that country.

These positive changes owed much to the new atmosphere of trust and peaceful coexistence created by the new co-operation between the USSR and the United States of America. However, there were contradictions. The Gulf crisis had become more tense and the continued occupation of Kuwait by Iraq presented a very real threat to peace, both in the region and throughout the

877/...

The PRESIDENT said that Mr. Singh had set a record by not using all his time. He was the last speaker in the session, and it would be a disservice to leave without thanking all the participants for an informative and lively discussion. He thanked the people who were working hard to help their understanding of the multilingual situation, particularly the interpreters and the entire Secretariat. He thanked delegates for the confidence that they had expressed in him by allowing him to preside over the session and remarked that it had taken him one minute 42 seconds to say that.

Mr. S. ALTINER (Turkey) said that he was sorry to take the floor at this late hour but that he was compelled to reply to Mr. Hadjidemetriou and Mr. Papapetrou, who had accused Turkey of occupying Cyprus. There was no occupation of Cyprus by Turkey. Turkey, as one of the three guarantor powers, had been obliged to send a peace force to Cyprus in 1974 in exercise of its rights and obligations under the Treaty of Guarantee in order to protect the independence of Cyprus and to save the Turkish Cypriots from imminent extermination.

Thus, Turkey had prevented the annexation of Cyprus by Greece; but Greek Cypriot representatives had not spoken about the foreign troops who were presently in South Cyprus. They had addressed their accusation about the so-called "settlers" to the wrong party. The Turkish Group was not concerned with the internal matters of the Turkish Cypriot community. As an independent country, they had their own laws and regulations on immigration and work permits for foreigners.

Conference must invite Dr. Hakkı Atun, Speaker of the Parliament of the Turkish Republic of North Cyprus, to take his rightful place in the IPU and to answer the Greek Cypriot Group.

Mr. T. HADJIDEMETRIOU (Cyprus), speaking on a point of order, said that he would restrict himself to the point because the accusations about the invasion were ridiculous and there was no reason for a reply. Two Resolutions of the United Nations had condemned the secessionist movement of the occupied areas of Cyprus.

THE PRESIDENT intervened to say that the purpose of a point of order was to correct facts.

CONF/84/SR.4

-878-

Mr. T. HADJIDEMETRIOU (Cyprus) said that there was no question about the existence of an independent State; and its creation by the occupying forces of Turkey had been condemned by United Nations Resolutions 641 and 649.

When Mr. A.A. ALBAYRAK (Turkey) attempted to raise a point of order, THE PRESIDENT said that the session had come to an end and was formally closed.

The sitting adjourned at 8.00 p.m.

879/...

EK:VI

-879-

19th October 1990.-

Islamic Parliamentary Group at the Inter-Parliamentary Union.

Draft working paper prepared by Pakistan at the 84th IPU Conference, Uruguay.-

Background

1. The Islamic nations represent a significant and dynamic part of the planet's population. They face the challenge of using an inspiring heritage to harness vast resources for the advancement of mankind in general and of Muslims in particular, while bearing goodwill and friendship for all other religions and regions of the world.
2. Parliamentary institutions are one of the principal means to mobilize a collective response to the challenge facing the Islamic nations.
3. In 1986 the Turkish IPU group initiated contacts between Islamic parliamentary groups attending the IPU.
4. In 1990 there is an even greater need to revive and activate such a grouping.
5. At the 83rd. IPU Conference in Nicosia, Cyprus in April, 1990, representatives of Islamic parliamentary groups met and reaffirmed their interest in such a re-activation. They asked Pakistan to act as Chairman of the group for the time being.

880/...

6. At the 84th IPU Conference in Punta del Este, Uruguay in October, 1990, representatives of groups (listed at annexure A) held a meeting on 16th October and agreed to:

- i) the need for enhancement of efforts to strengthen the Islamic group.
- ii) preparation of a draft working paper to proposed operational norms for the Group.
- iii) endorse the concept of holding the First Conference of Islamic Parliamentarians in Islamabad, Pakistan in the second half of January, 1991.

Functions of the Group

- a) To review aspects of the IPU Council and Conference from the perspective of Islamic nations and to identify ways in which Islamic parliamentary members of IPU can take such actions on these aspects that strengthen both Islamic nations and the IPU.
- b) To ensure adequate representation of the Islamic group in main Committees, Drafting committees and other positions of the Council and Conference by endorsing and supporting candidates with appropriate credentials.
- c) To co-ordinate with other groups, where necessary, in order to further the aims of the Group.

Membership of the Group

Membership should be open to those parliamentary groups affiliated to the IPU which represent nations that are recognised as full members of the Organisation of the Islamic Conference.

This criterion need not prevent any member of the Group from inviting, whenever the occasion arises, delegates to attend events, conferences, etc. in their own countries from Islamic nations that have representative institutions but which are not affiliated to the IPU.

Membership should not be open to groups from nations that have Muslims minority populations as this would create contradictions and difficulties for the smooth functioning of the Group.

Special situation Muslim communities and institutions could be invited as observers.

Potential effectiveness of the Group

There are already a number of groups at the IPU, eg. the Non-Aligned, the Asia-Pacific, the Arab, the African, the Christian, the 12 Plus, etc.

Possibly all the Islamic members of IPU are members of one or more of the existing groups.

By being members of the Islamic group, some or all delegations may occasionally encounter conflicting demands for their support on policy viewpoints, candidates, etc. In such situations, there are always the two options: of either trying to reach a consensus within the Islamic group and then observing it, or if this is not possible, to enable each member delegation to act according to its own judgement, without this being seen as violation of Group discipline norms. The preference should obviously be to attempt the first option in all cases.

Nevertheless, despite these multiple memberships and possible conflicts of viewpoints, each Islamic member of IPU will certainly benefit individually by membership of the Islamic group and collectively, for Islam, there will be benefits for all.

The Islamic parliamentary Group at IPU can also play a positive role in encouraging better understanding between Islamic parliamentary groups whose nations may be in varying degrees of disagreement or disputes.

The Group will also eventually help project a more accurate, coherent and progressive message of Islam to the non-Islamic segment of IPU, and to the world at large.

Issues facing the Islamic nations which are of relevance to the Islamic group at IPU.

Development issues:

1. Maximising literacy, specially amongst girls and women.
2. Improving the quality of education.
3. Creation of an environment in each Islamic nation so that educated Muslims prefer to remain in their own countries rather than migrate to non-Islamic countries.
4. Increasing allocations for, and improving attention given to, research and development and science and technology in Islamic countries.
5. Increasing trade and technical co-operation between Islamic nations.
6. Protecting the environment and ensuring balanced development of natural resources.

7. Improving the quality and comprehensiveness of health care.
8. The reduction and elimination of poverty in Islamic nations.

Political and diplomatic issues

1. Palestine.
2. Kashmir.
3. Afghanistan.
4. Kuwait.
5. Regional security.
6. Bilateral conflicts.
7. Peace and demilitarisation.

Chairmanship of the Group

1. Initially Pakistan has been asked to serve as the Chairman. This position will continue up to the holding of the proposed First Conference of Islamic Parliamentarians in Islamabad in January, 1991.
2. Thereafter, the options are:
  - A: on an alphabetical basis, beginning with "A" the Chairmanship moves from one delegation to another.
  - B: on an elective basis, depending on volunteers who are interested in serving as Chairman, each Chairman is elected by the Group to serve up to the next Conference.

Whether A or B is chosen, in order to provide continuity and sharing of responsibility, there could be a joint or associate chairman, this being from the delegation next in line in the alphabetical option, or any other chosen to take over responsibility for the period after the conclusion of the current period. i.e. each time there could be election of 2 Chairmen to

serve over two consecutive periods, but with the second able to observe the organisational experience with the first.

Secretarial assistance

The delegation entrusted with the Chairmanship will have the responsibility to provide necessary secretarial assistance for the conduct of meeting of the Group and for co-ordination with the IPU Secretariat for use of interpreter facilities, etc.

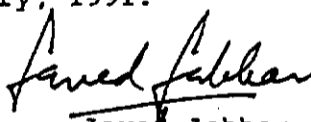
Working languages: Arabic, Persian, English, French.

Next steps

1. Please communicate your responses to this draft working paper at the earliest time to:

Senator Javed Jabbar
c/o Senate of Pakistan
Islamabad
Pakistan

2. By the end of November 1990 it is expected that Pakistan will be in a position to confirm the holding of the Conference in January, 1991.

Javed Jabbar
on behalf of the
Pakistan delegation

16. 10. 90.

Meeting of Islamic group at UN.
Punta del Este

Delegte name   Country

1. ~~Palestina~~ A. ABDULLAH   Palestine

2. SOUACHI BOUZEKRI   MOROCCO
    NISSIOUI, Abdelezziz   ))

4. Noue Eddine BOUCHKOUI
    Deputy Secretary General   (observer)
5. Arab Inter-Parliamentary Union

6. Seyed Ali Akbar Mohtashami   Iran
    Mrs Gohalsharia Dastghaib

7. Abdollah NOROOZI

8. MARZUKI DARUSMAN   INDONESIA

9. Sinasi Altiner (TURKEY)

10. Bin Majarin Sultan   United Arab Emirs
11. Abdul Aziz Ahmad   U - A - E

12. MIMOUNI Ali. RECOUEB Ahmed (Deputy H. Y. L.)
13. HAKKI ATUN , Speaker of the Turkish Republic of Northern Cyprus.
14. BALKAS DOĞU DEPUTE DE LA TURQUIE
15. ONURAL FERİT DOZKURT " "
16. A. AKGÜN ALBAYRAK " "
17. MEHMET ŞİMŞEK " "
18. ŞİVASI ALTINER " "
19. MOUMINI Mohammed Salah - TUNISIA -
20. Djibril SENE SENE GALL
21. JAVED JABBAR PAKISTAN

1
EK: VII

-887-

IPU Council
20th October 1990
ITEM 19

The Statement of Mr. Akgun Albayrak (Turkey)

Mr. President,

I asked for the floor to explain the position of the Turkish Group.

We are strongly against this recommendation. The establishment of a Committee to monitor the situation and report to the IPU on developments in Cyprus is wrong for many reasons. Let me underline some of these reasons very briefly:

1. Firstly, this resolution was adopted in the absence of the Turkish Group during the IPU Conference in Nicosia. Therefore it violates the letter and spirit of a fundamental IPU tradition. As you know, our Organization does not allow discussion of subjects in Conferences when one of the National Groups which is principally involved is absent. Therefore, we object and oppose to this Resolution which was adopted in our absence.
2. Secondly, as some of you may be aware, there is already a Committee on the question of Cyprus within the IPU framework. This Committee was set up by the 12 (+) Group during the IPU Centenary Conference in London, despite our opposition. And this Committee is still continuing and in fact the 12 (+) Group decided only yesterday to renew its mandate for another six months. I know that the 12 (+) Group is only a geographic group like all the other geographic groups in the IPU. But it is already

888/...

dealing with the question of Cyprus. Therefore it is wrong to set up a second Committee on Cyprus issue.

3. Thirdly, we believe sincerely that the right place to discuss the question of Cyprus is the talks between the two ^{communities} ~~committees~~ on the Island. You all know very well these intercommunal talks are encouraged and supported by the whole world community with no exception. They continue since many years on the basis of UN Resolutions. In fact, the UN Security Council gave its full and unanimous support in its Resolution No. 649 in March this year. The Security Council requested the Secretary General Pérez de Cuéllar to continue his good offices mission in order to find a mutually agreeable and peaceful solution of this problem between the two Cypriots communities on equal basis. Therefore, to establish one more Committee within the IPU would be a duplication, unnecessarily. It would be a futile exercise, it would be merely a waste of our time and energy.
4. Fourthly, Mr. President, the establishment of such a monitoring Committee would be also counter-productive, because one of the parties directly concerned with this question is not a member of the IPU. I refer to the Turkish Cypriots representatives. The Turkish Cypriot Community is the equal founding partner of Cyprus, together with the Greek Cypriot Community. This is recognized and accepted universally and similarly by the UN. As the Turkish Cypriot Group is not affiliated yet with the IPU, there is no legitimate reason for

discussion on the question of Cyprus in their absence.

Mr. President,

5. Fifthly, we requested Mr. Pierre Cornillon, Secretary-General by an official letter dated 16th October 1990 to circulate to all the National Groups our official letter. We had no reply from him yet. Therefore, I would read this important letter. This letter is directly concerned with this Item on the Agenda and explains the position of the Turkish Group clearly. And I quote:

« Turkish Inter-Parliamentary Group formally registers its reservation with regard to the participation of Cyprus in the IPU Conference, as such representation is neither legal nor legitimate.

There is no single authority which, in fact or in law, jointly represents or is competent to represent the Turkish Cypriots and the Greek Cypriots, and consequently Cyprus as a whole. This is the reason why a negotiating process is being pursued between the Turkish Cypriot and the Greek Cypriot leaders on the basis of equality.

" The Republic of Cyprus" which was established, in accordance with international treaties, on the basis of a partnership between the two peoples of the island, has ceased to exist as such after its Constitution was unilaterally and unlawfully abrogated in 1963 by the Greek Cypriot side by use of force, despite the protestations and the resistance of the Turkish Cypriot side. The Greek Cypriot administration has ever since represented exclusively the Greek Cypriots and their interests. Turkey, as a guarantor power under the 1960 Treaty of Guarantee, does not recognize this administration or any of its illegitimate claims.

The Turkish Cypriot people are represented by the Government and the authorities of the Turkish Republic of Northern Cyprus which was recognized by Turkey in 1983. In order for Cyprus to

890/...

be represented as a whole in the IPU Conference the participation of the Turkish Republic of Northern Cyprus would also have been required. As this has not been the case, the purported representation of Cyprus by an administration in the Conference which speaks only on behalf of the Greek Cypriot population of the island is devoid of any legal or legitimate basis.

Accordingly, any consequences that may arise from such illegal and illegitimate participation in the IPU Conference shall have no validity or applicability for Turkey. *end of quotation.*

Mr. President,

In the light of above explanations, Turkish Group proposes that the Council should postpone its discussion on this Item until the next IPU Conference.

In fact, this is exactly what is recommended to the Council by the Executive Committee under Document CL/147/19 - R - 1 with regard to the proposal on the Convening of a Mediterranean Conference. The Council is recommended to set up a three member ^{Contact} Committee composed of Mr. Martinez, Mrs. Takla and Mr. Tavernier to have contacts and consultations with other National Groups. Now Turkish Group proposes that these three distinguished members should be given the mandate ~~to~~ to consult the other National Groups also and to inquire the prospects of establishing such a monitoring Committee on the question of Cyprus. Because these two paragraphs are part and parcel of the same Resolution. They should be treated similarly and by ^{the same} a single group.

Thank you, Mr. President.

EK: VII

-891-

KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
EKONOMİ VE MALİYE BAKANLIĞI

MALİ RAPOR

1990 MALİ YILI BÜTÇESİ
OCAK-EYLÜL DEVRESİ
UYGULAMA SONUÇLARI

A- FİNANSMAN

1.AYLIK FİİLİ TAHSİLÂT

Eylül, 1990 Ayı Fiili Tahsilâtlarının Geçmiş Ayın Fiili Tahsilâtları ile mukayeseli Durumu:

<u>GELİRİN NEVİ</u>	<u>Ağustos, 1990</u>	<u>Eylül, 1990</u>	<u>Artış veya Azalış</u>
- Dolaysız Vergiler	14.843.347.795	13.026.594.133	- 1.816.753.662
- Dolaylı Vergiler	17.988.705.177	15.241.438.485	- 2.747.266.692
- Vergi Dışı Bütçe Gelirleri	4.205.747.638	2.979.153.443	- 1.226.594.195
- Cezalar ve Müsadereler	170.000.813	163.978.814	- 6.021.999
- Kamu Kuruluşları Gelirleri	13.641.676	24.543.422	+ 10.901.746
- Hazine Malları Kira Gelirleri	181.668.214	273.669.427	+ 92.001.213
- Muhtelif Gelirler	647.372.351	1.094.665.431	+ 447.293.080
Mahalli Gelirler	38.050.483.664	32.804.043.155	- 5.246.440.509
- Türkiye Cumhuriyeti Yardımları	2.676.733.718	3.422.206.937	+ 745.473.219
- Birleşmiş Milletler Üçüncü Ülkelerden Sağlanan İnsancıl Yardımlar	22.807.863	72.451.744	+ 49.643.881
Toplam	40.750.025.245	36.298.701.836	(-) 4.451.323.409
Borçlanmalar	--	1.164.789.402	+ 1.164.789.402
Genel TOPLAM	40.750.025.245	37.463.491.238	(-) 3.286.534.007

2. KÜMÜLATİF TAHSİLÂT

OCAK-EYLÜL 1990 DÖNEMİ

<u>GELİRİN NEVİ</u>	<u>TAHMİNİ</u>	<u>FİİLİ</u>	<u>BAKİYE</u>
	<u>1990 Mali Yılı</u>	<u>Ocak-Eylül</u>	
- Dolaysız Vergiler	133.595.900.000	111.697.198.816	21.898.701.184
- Dolaylı Vergiler	121.611.800.000	110.324.476.031	11.287.323.969
- Vergi Dışı Bütçe Gelirleri	44.085.815.000	26.014.254.293	18.071.560.707
- Cezalar ve Müsadereler	1.630.000.000	1.276.558.041	353.441.959
- Kamu Kuruluşları Gelirleri	2.190.879.000	188.342.596	2.002.536.404
- Hazine Malları Kira Gelirleri	1.900.000.000	1.327.516.206	572.483.794
- Muhtelif Gelirler	8.155.145.357	6.652.660.630	1.512.484.727
Mahalli Gelirler	313.179.539.357	257.481.006.613	55.698.532.744
-Türkiye Cumhuriyeti Yardımları	115.375.472.965	29.365.260.111	86.010.212.854
-Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden Sağlanan İnsancıl Yardımlar	1.226.100.711	1.226.100.711	-
TOPLAM	429.781.113.033	288.072.367.435	141.708.745.598
Borçlanmalar	110.050.113.271	47.847.467.636	62.202.645.635
GENEL TOPLAM	539.831.226.304	335.919.835.071	203.911.391.233

B-HARCAMALAR

1. GENEL BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

A- EYLÜL, 1990 AYI

GENEL BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

<u>GİDERLER</u>	<u>ÖDENEK</u>	<u>FİİLİ HARCAMALAR</u>
<u>Sivil Bütçe</u>	<u>1990 Mali Yılı Bütçesi</u>	<u>Eylül, 1990</u>
A) <u>Cari Harcamalar</u>	396.270.753.339	33.021.778.393
i- Personel Giderleri	186.141.850.000	16.797.445.977
ii- Diğer Cari Giderler	41.011.051.587	1.862.638.704
iii- Transfer Giderleri	169.117.851.752	13.940.444.338
iv- (Avans ve İmprest)		421.249.374
B) Yatırım Projeleri	123.560.472.965	2.113.286.691
i- Mahalli Kaynaklarla Finanse Edilmesi Öngörülen Projeler	13.185.000.000	430.498.986
ii- T.C.Yardımları ile Finanse Edilmesi Öngörülen Projeler	110.375.472.965	1.682.787.705
Sivil Bütçe TOPLAMI	519.831.226.304	35.135.065.084
C) Savunma Harcamaları	20.000.000.000	2.328.426.154
	539.831.226.304	37.463.491.238

1990 Mali Yılı Bütçesi EYLÜL Ayı Genel Bütçe Uygulama Sonucu Doğan Gelir/Gider Farkı:

Tahsilâtlar Toplamı:	36.298.701.836
Harcamalar Toplamı	<u>37.463.491.238</u>
(-) Fark	<u>1.164.789.402</u>

B- OCAK-EYLÜL, 1990 DÖNEMİ
BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

GİDERLER	ÖDENEK		FİİLİ
	1990 Mali Yılı Bütçesi	Ocak-Eylül	HARCAMALAR Ödenek Bakiyesi
A) Cari Harcamalar	396.270.753.339	297.147.554.326	99.123.199.013
i- Personel Giderleri	186.141.850.000	133.606.691.809	
ii- Diğer Cari Giderler	41.011.051.587	25.107.655.096	
iii- Transfer Giderleri	169.117.851.752	130.130.883.837	
iv- Avans ve İmprest		8.302.323.584	
B) Yatırım Projeleri	123.560.472.965	21.089.869.721	102.470.603.244
a) Mahalli Kaynaklarla Finanse Edilmesi Öngörülen Projeler	13.185.000.000	4.906.721.621	
i-Fiili Harcamalar		4.902.667.226	
ii- Avans		4.054.395	
b) T.C.Yardımlarıyla Finanse Edilmesi Öngörülen Projeler	110.375.472.965	16.183.148.100	
i- Fiili Harcamalar		16.052.664.081	
ii- Avans		130.484.019	
Sivil Bütçe TOPLAMI	519.831.226.304	318.237.424.047	201.593.802.257
C) Savunma Harcamaları	20.000.000.000	17.682.411.024	2.317.588.976
	539.831.226.304	335.919.835.071	203.911.391.233

1990 Mali Yılı Bütçesi Ocak-Eylül Dönemi Genel Bütçe Uygulama Sonucu Doğan

Gelir/Gider Farkı

Tahsilatlar Toplamı	:	288.072.367.435
Harcamalar Toplamı	:	335.919.835.071
(-)		<u>47.847.467.636</u>

2- YEREL FINANSMAN KAYNAKLI BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

A- EYLÜL, 1990 AYI

BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

<u>GİDERLER</u>	<u>ÖDENEK</u>	<u>FİİLİ HARCAMALAR</u>
<u>Giderin Nevi</u>	<u>1990 Mali Yılı Bütçesi</u>	<u>Eylül, 1990</u>
A) Cari Harcamalar	398.044.652.628	32.868.043.092
i- Personel Giderleri	186.141.850.000	16.797.445.977
ii- Diğer Cari Giderler	41.011.051.587	1.862.639.704
iii- Transfer Giderleri	157.391.751.041	13.800.897.878
iv- (Avans-İmprest)		397.060.535
B) Mahalli Kaynaklarla Finanse Edilmesi Öngörülen Prj.	13.185.000.000	430.498.986
	<u>408.229.652.628</u>	<u>33.288.542.078</u>
	=====	=====

FINANSMAN

Gelirin Nevi

- Mahalli Gelirler
Borçlanmalar

Toplam

TAMİMİ

1990 Mali Yılı

313.179.539.357
95.050.113.271

408.229.652.628

=====

FİİLİ TAHSİLÂT

Eylül, 1990

32.804.043.155
484.498.923

33.288.542.078

=====

1990 Mali Yılı Bütçesi EYLÜL Ayı Yerel Bütçe Uygulama Sonucu Doğan Gelir/Gider Farkı:

Tahsilâtlar Toplamı 32.804.043.155

Harcamalar Toplamı 33.288.542.078

(-) 484.498.923

896/...

II) YEREL FINANSMAN KAYNAKLI BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

B) OCAK-EYLÜL, 1990 DÖNEMİ
BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

<u>GİDERLER</u>	<u>ÖDENEK</u>	<u>HARCAKALAR</u>	
<u>GİDERİN NEVİ</u>	<u>1990 Mali Yılı Bütçesi</u>	<u>Ocak-Eylül, 1990</u>	<u>Bakiye</u>
A) Cari Harcamalar	395.044.652.628	296.113.584.023	98.931.068.605
i- Personel Giderleri	186.141.850.000	133.606.691.809	
ii- Diğer Cari Giderler	41.011.051.587	25.107.655.096	
iii- Transfer Giderleri	167.891.751.041	129.138.295.259	
iv- Avans-İmprest		8.260.941.859	
B) Mahalli Kaynaklarla Finanse Edilmesi Öngörülen Projeler	13.185.000.000	4.906.721.621	8.278.278.379
i- Fiili Harcama		4.902.667.226	
ii- Avans		4.054.395	
	<u>408.229.652.628</u>	<u>301.020.305.644</u>	<u>107.209.346.984</u>

<u>FINANSMAN</u>	<u>TAHMİN</u>	<u>FİİLİ TAHSİLÂT</u>	
<u>Gelirin Nevi</u>	<u>1990 Mali Yılı Bütçesi</u>	<u>Ocak-Eylül, 1990</u>	<u>Bakiye</u>
- Mahalli Gelirler	313.179.539.567	257.481.006.613	55.698.532.744
- Borçlanmalar	95.050.113.271	43.539.299.031	51.510.814.240
	<u>408.229.652.628</u>	<u>301.020.305.644</u>	<u>107.209.346.984</u>

1990 Mali Yılı Bütçesi Ocak-Eylül Dönemi yerel Bütçe Uygulama Sonucu Doğan Gelir/Gider Farkı:

Tahsilâtlar Toplamı	257.481.006.613
Harcamalar Toplamı	<u>301.020.305.644</u>
(-)	<u>43.539.299.031</u>

T.C.YARDIMLARI VE İKRAZLAR İLE FINANSE EDİLMESİ ÖNGÖRÜLEN
1990 MALİ YILI YATIRIM VE SAVUNMA BÜTÇESİNİN
OCAK,EYLÜL,1990 AYI UYGULAMA SONUÇLARI

I. FİNANSMAN	ÖNGÖRÜLEN	SERBEST BIRAKILAN OCAK-EYLÜL,1990
A) <u>YATIRIM PROJELERİ İÇİN</u>	110.375.472.965	14.281.260.111
a) T.C.Yardıımı	95.375.472.965	14.281.260.111
b) İkras	15.000.000.000	
B) <u>SAVUNMA İÇİN</u>		
T.C.Yardıımı	20.000.000.000	15.084.000.000
	130.375.472.965	29.365.260.111
	=====	=====
II.HARCAMALAR	ÖDENEK	FİİLİ HARCAMALAR Ocak-Eylül,1990
A) <u>YATIRIM PROJELERİ</u>	110.375.472.965	16.183.148.100
a) Ankara Mahreçli	80.665.076.640	
b) Lefkoşa Mahreçli	29.710.396.325	16.183.148.100
B) <u>SAVUNMA</u>	20.000.000.000	17.682.411.024
	130.375.472.965	33.865.559.124
	=====	=====

OCAK-EYLÜL,1990 AYI UYGULAMA SONUÇLARI

Tahsilâtlar	29.365.260.111
Harcamalar	33.865.559.124
	(-) 4.500.299.013
	=====

TC YARDIMLARI	OCAK-AĞUSTOS	EYLÜL	OCAK-EYLÜL TOPLAMI
Yatırım için	12.535.053.174	1.746.206.937	14.281.260.111
Savunma için	13.408.000.000	1.676.000.000	15.084.000.000
	25.943.053.174	3.422.206.937	29.365.260.111
	=====	=====	=====

-898-

GENEL BÜTÇE UYGULAMALARI
1989 Mali Yılı Bütçesi ile 1990 Mali Yılı Bütçesi
OCAK-EYLÜL DEVRESİ
Fiili Harcamalar

Giderin Nevi	1989 Yılı Ocak-Eylül Harcamaları	1990 Yılı Ocak-Eylül Harcamaları	Artış Veya Azalış %
A- Sivil Bütçe Giderleri			
- Personel-Cari ve Transferler Harcamaları	150.823.229.888	297.147.554.326	% 97
- Mahalli Kaynaklarla Finanse Edilmesi Öngörülen Yatırım Harcamaları	4.151.352.486	4.906.721.621	% 18
- T.C.Yardımlarıyla Finanse Edilmesi Öngörülen Yatırım Harcamaları	12.171.070.579	16.183.148.100	% 33
Toplam	167.145.652.953	318.237.424.047	% 90
- Savunma Bütçesi Giderleri	9.463.650.602	17.582.411.024	% 87
Toplam	176.609.303.555	335.919.835.071	% 90
Genel Bütçe Açığı	(-) 31.311.701.349	(-) 47.847.467.536	% 53

899/...

YEREL FINANSMAN KAYNAKLI BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

1989 Mali Yılı Bütçesi ile 1990 Mali Yılı Bütçesi

OCAK-EYLÜL DEVRESİ

Giderin Nevi	1989 Yılı Ocak-Eylül Harcamaları	Yerel kaynaklı Bütçe Uygulamaları		Artış Veya Azalış %
		1990 Yılı Ocak-Eylül Harcamaları		
-Personel-Cari ve Transfer Harcamaları	147.711.807.265	296.113.584.023		% 100
- Mahalli Kaynaklarla Finanse Edilmesi Öngörülen Yatırım Harcamaları	4.151.352.486	4.906.721.621		% 18
	<u>151.863.159.751</u>	<u>301.020.305.644</u>		<u>% 98</u>
<u>Gelirin Nevi</u>	<u>1989 Yılı Ocak-Eylül Fiili Tahsilatlar</u>	<u>1990 Yılı Ocak-Eylül Fiili Tahsilatlar</u>		<u>Artış %</u>
- Mahalli Gelirler	122.715.191.847	257.481.006.613		% 110
- Yerel Bütçe Açığı	29.147.967.904	43.539.299.031		% 49
	<u>151.863.159.751</u>	<u>301.020.305.644</u>		<u>% 98</u>

1989 Mali Yılı Bütçesi ile 1990 Mali Yılı Bütçesi
OCAK-EYLÜL DEVRESİ
Bütçe Gelir Tahsilâtları

<u>Gelirin Nevi</u>	<u>1989 Mali Yılı</u>	<u>1990 Mali Yılı</u>	<u>Artış Veya Azalış %</u>
A) Dolaysız Vergiler			
i) Gelir Vergisi ve Şahsi Vergiler	30.844.107.376	67.434.785.308	
ii) Kurumlar Vergisi	12.071.429.830	28.070.770.829	
iii) Diğerleri	10.591.056.009	16.191.542.579	% 109
B) Dolaylı Vergiler			
i) İthalattan Alınan Gümrük Vergisi	44.280.017.323	95.900.047.245	
ii) Diğerleri	4.458.625.628	14.424.426.765	% 125
C- Vergi Dışı Bütçe Gelirleri	14.716.025.426	26.014.254.293	% 77
D- Cezalar ve Müsadereler	745.255.926	1.276.558.041	% 71
E- Kamu Kuruluşları Gelirleri	138.712.035	188.342.595	% 36
F- Hazine Malları Kira Gelirleri	989.490.164	1.327.515.205	% 34
G- Muhtelif Gelirler	3.879.452.129	6.652.650.630	% 71
Mahalli Gelirler Toplamı	122.715.151.847	257.481.005.613	% 110
- T.C.Yardımları	19.379.302.584	29.355.250.111	% 52
- Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden Sağlanan İnsancıl Yardımlar	3.202.607.775	1.226.100.711	- % 52
Toplam	145.297.502.206	288.072.367.435	% 98
Sonçlanalar	31.311.701.349	47.847.467.636	% 53
Genel Toplam	<u>176.609.203.555</u>	<u>335.919.835.071</u>	<u>% 90</u>

901/...

<u>GELİRİN NEVİ</u>	<u>TAHMİN</u> 1990 Mali Yılı Bütçesi
<u>1- DOLAYSIZ VERGİLER</u>	
- Gelir vergisi ve Şahsi vergiler	75.000.000.000
- Kurumlar Vergisi	40.000.000.000
- Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi (Geçmiş Yıl Vergisi)	4.000.000.000
- Veraset Vergisi	200.000.000
- Motorlu Araçlar ve Sürüş Ehliyetleri	6.763.600.000
- Taşınmaz Mal Tasarruf Vergisi	1.600.000.000
<u>RESİM VE RUHSATLAR</u>	
- Damga Resmi	3.000.000.000
- Ateşli Silâhlar Ruhsatı	125.000.000
- Avlanma Ruhsatı	25.000.000
- Gümrüksüz Eşya Satış Ruhsatı	9.000.000
- Sigara Satış Ruhsatları	5.000.000
- Alkollü İçkilerin Satış Ruhsatları	118.300.000
- Radyo TV Ruhsatları	700.000.000
- Sair Resim ve Ruhsatlar	50.000.000
Program Toplamı	<u>133.595.900.000</u>

-901-

FİİLİ TAHSİLÂT

<u>1990 Yılı</u> <u>Ocak-Eylül</u>	<u>1989 Yılı</u> <u>Ocak-Eylül</u>	<u>Artış Veya</u> <u>Azalış %</u>
67.434.785.308	30.844.107.376	% 119
28.070.770.829	12.071.429.830	% 133
4.942.853.361	2.975.044.065	% 66
369.708.511	189.199.859	% 95
7.436.307.409	5.313.713.060	% 40
-	-	
2.379.260.762	1.539.161.182	% 55
127.311.000	114.318.970	% 11
30.479.050	21.867.500	% 39
3.000.000	-	% 100
1.106.250	1.520.040	- % 27
92.050.000	65.156.700	% 39
642.986.060	278.105.200	% 131
166.560.276	91.979.413	% 75
<u>111.697.198.815</u>	<u>53.506.603.215</u>	<u>% 109</u>
=====	=====	=====

902/...

<u>GELİRİN NEVİ</u>	<u>TAHMİN</u> <u>1990 mali Yılı</u> <u>Bütçesi</u>
<u>2-DOLAYLI VERGİLER</u>	
- İthalattan Alınan Gümrük Vergisi	112.000.000.000
- İthalat Vergisi(Posta)	1.000.000.000
- İthalat ve İhracat Rihtim Vergisi	5.000.000.000
- İstihsal Vergisi	347.400.000
- Gümrüksüz Eşyalardan Özel Vergi	2.000.000.000
- Mütferrik	1.264.400.000
Program Toplamı	<u>121.611.800.000</u> =====
<u>3- VERGİ DIŞI BÜTÇE GELİRLERİ</u>	
<u>A- HARÇLAR</u>	
- Mahkeme Harçları	200.000.000
- Tapu ve Kadastro Harçları	5.800.000.000
- Kimlik Kartı Harçları	200.000.000
- Pasaport Harçları	800.000.000
- Şirket ve Ortaklıkları Kayıt Harçları	500.000.000
- Vergi Tahsilat Harçları	1.000.000
- İthalat ve İhracat Belgeleri Harcı	150.000.000
- Sair Harçlar	400.000.000
- İTEM Puan Satış Gelirleri	3.000.000

<u>Fiili Tahsilat</u>		
<u>1990 Mali Yili</u> Ocak-Eylül	<u>1989 Yili</u> Ocak-Eylül	<u>Artis veya</u> <u>Azalis %</u>
95.900.047.245	44.260.017.323	% 117
626.119.322	269.162.685	% 135
12.459.242.499	3.294.036.425	% 278
14.594.210	17.039.770	- % 14
934.520.470	591.852.850	% 58
409.951.585	285.533.697	% 43
<u>110.324.476.031</u>	<u>48.738.642.951</u>	<u>% 126</u>
=====	=====	=====

56.800.209	56.208.634	% 19
5.126.025.203	3.243.385.384	% 58
141.814.900	97.448.400	% 46
501.145.314	335.737.903	% 49
242.336.066	197.923.223	% 22
3.422.500	-	% 100
105.905.376	56.234.113	% 68
398.904.672	258.624.502	% 50
-	-	

TAHMİN
1990 Mali Yılı
Bütçesi

B- HİZMET KARŞILIĞI ÜCRETLER VE
SAİR GELİRLERLER

- Telefon, Telgraf ve Telex Ücretleri	20.000.000.000
- Posta Hizmetleri ve Ücretleri	2.500.000.000
- Tiyatro, Spor ve Kültür Faaliyetleri Gelirleri	20.000.000
- Aşı ve Veteriner Ücretleri	50.000.000
- Orman-Fidan Odun Satış Gelirleri	-
- Tıbbi Tedavi ve İlâç Ücretleri	1.500.000.000
- Sayıştay Başkanlığı Murakabe Ücretleri	45.000.000
- Kooperatif Şirketler Murakabe Ücretleri	5.815.000
- Eski Eserler ve Müzeler Giriş Ücretleri	500.000.000
- Yurt Dışına Çıkış Ücretleri	2.000.000.000
- Gümrük ve Liman Fazla Mesai Ücretleri	3.000.000.000
- Ardiye	500.000.000
- Liman ve Gemi Ücretleri	2.500.000.000

<u>FİİLİ TAHSİLÂT</u>		
<u>1990 Yılı</u> <u>Ocak-Eylül</u>	<u>1989 Yılı</u> <u>Ocak-Eylül</u>	<u>Artış veya</u> <u>Azalış %</u>
10.328.960.992	4.636.894.608	% 120
1.028.428.364	805.827.431	% 28
3.947.261	2.225.251	% 77
24.520.560	18.257.480	% 34
-	83.801.092	- % 100
1.134.305.925	539.857.882	% 110
1.614.738	6.595.946	% 74
-	-	-
141.921.561	90.522.843	% 57
1.480.261.200	892.792.150	% 66
1.553.104.069	882.993.391	% 76
339.049.295	120.064.955	% 182
1.300.629.987	1.119.634.944	% 16

<u>Galirin Nevi</u>	<u>TAHMİN</u> <u>1990 Mali Yılı</u> <u>Bütçesi</u>
-Yinç Ücretleri	500.000.000
-Muhtelif Diğcr Liman Gelirleri	100.000.000
-Sivil Havacılık Konma ve Konaklama Ücretleri	1.000.000.000
-Sivil Havacılık Yer Hizmetleri Ücretleri	600.000.000
-Maarif Gelirleri	10.000.000
-Sair Gelirler	200.000.000
Program Toplamı	<u>44.000.010.000</u>

4-CEZALAR VE MÜSADERELER

a)CEZALAR

-Mahkeme Cezaları	400.000.000
-vergi Cezaları ve Gecikme Zammı	1.050.000.000
-Gümrük ve Liman Cezaları	100.000.000
-Sair Cezalar	40.000.000

b)MÜSADERELER

-Gümrük Müsadereleri	30.000.000
Program Toplamı	<u>1.520.000.000</u>

-904-

<u>Fiili Tahsilat</u>		
<u>1990 Yılı</u> <u>Ocak-Eylül</u>	<u>1989 Yılı</u> <u>Ocak-Eylül</u>	<u>Artış veya</u> <u>Azalış %</u>
170.855.019	117.611.547	% 45
59.972.512	55.367.367	% 7
1.227.143.012	967.738.293	% 84
595.559.201	399.281.057	% 73
4.550.735	2.405.890	% 89
53.955.502	37.191.035	% 45
<u>26.014.254.299</u>	<u>16.716.025.426</u>	<u>% 77</u>
457.590.278	244.515.132	% 87
653.510.274	407.539.356	% 60
102.630.647	89.790.557	%158
42.962.142	36.505.461	% 18
19.534.700	17.607.420	% 12
<u>1.279.559.041</u>	<u>765.263.926</u>	<u>% 71</u>

905/...

<u>Gelirin Nevi</u>	<u>- TAHMİN</u> <u>1990 Mali Yılı</u> <u>Bütçesi</u>
5-KAMU KURULUŞLARI GELİRLERİ	
-Güzelyurt Çiftlik İşletmeleri Gelirleri	250.000.000
-Bayarmudu Çiftlik İşletmeleri Gelirleri	
-Devlet Üretim Çiftlikleri Gelirleri	613.724.000
-Tarımsal Donatım Servisleri Gelirleri	527.155.000
-Elektrik Kurumu Gelirleri	200.000.000
Program Toplamı	<u>2.190.879.000</u>
6-HAZİNE MALLARI KİRA GELİRLERİ	
-Konut Kiraları	
-Dükkan Ev, İşyeri Kiraları	1.500.000.000
-Tarla, Bahçe v.s. Kiralar	
-Gümrüksüz Eşya Satış Dükkanları ile Büfe Kiraları	400.000.000
Program Toplamı	<u>1.900.000.000</u>
7- MUHTELİF GELİRLER	
- Özel Emanet(Su) Hesabından İade	200.000.000

905-

FİİLİ TAHSİLAT

<u>1990 Mali Yılı</u> <u>OCAK-EYLÜL</u>	<u>1989 Yılı</u> <u>OCAK-EYLÜL</u>	<u>Artış veya</u> <u>Azalış %</u>
57.617.860	60.370.859	% 12
-	-	-
-	-	-
<u>120.724.736</u>	<u>78.341.177</u>	<u>% 54</u>
<u>169.342.596</u>	<u>138.712.026</u>	<u>% 36</u>
1.006.151.124	821.858.998	% 23
321.365.052	167.631.156	% 92
<u>1.327.516.296</u>	<u>989.490.154</u>	<u>% 34</u>
200.749.770	75.325.917	% 166

906/...

Gelirin Nevi

TAHMİN
1990 Mali Yılı
Bütçesi

- Emeklilik Yasası gereğince Devlet Personelinin Katkısı	4.071.806.000
- Mütferrik	402.527.770
- İhtiyat Sandığı İadeleri	400.000.000
- Devlet Basımevi Gelirleri	400.000.000
- İmtihan Harçları Gelirleri	52.681.800
- Emanete Alınan Paralar	2.587.129.787
- OTEİİ Gelirleri	40.000.000
Program Toplamı	<u>8.155.145.357</u>
Mahalli gelirler Toplamı	313.179.539.337
- Türkiye Cumhuriyeti Yardımları	115.375.472.965
- Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden Sağlanan İnsancıl Yrd.	1.226.100.711
Toplam	<u>429.781.113.033</u>
Borçlanmalar	110.050.113.271
Genel Toplam	<u><u>539.831.226.304</u></u>

-906-

<u>Fiili Tahsilat</u>		
<u>1990 Mali Yılı</u> <u>Ocak-Eylül</u>	<u>1989 Yılı</u> <u>Ocak-Eylül</u>	<u>Artış veya</u> <u>Azalış %</u>
2.564.982.954	1.382.711.965	% 56
245.797.077	508.334.098	% 39
190.684.662	216.589.051	- % 12
204.597.098	135.357.666	% 50
37.611.300	14.231.373	% 163
2.567.129.787	1.437.238.059	% 80
<u>21.177.482</u>	<u>0.410.500</u>	<u>% 152</u>
6.552.660.030	3.879.452.129	% 71
=====	=====	=====
257.431.006.613	122.715.191.847	% 110
29.365.260.111	19.379.802.584	% 52
1.226.100.711	3.262.507.775	- % 62
288.073.357.435	145.297.502.206	% 98
47.847.467.336	31.311.701.349	% 53
335.919.805.071	176.609.303.555	% 90
=====	=====	=====

908/...

DÖNEM: II

YIL: I

CUMHURİYET MECLİSİ
17'inci Birleşim
6 Kasım 1990, Salı
Saat:10.00

GÜNDEM:

- I. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI
- II. ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER
- III. SEÇİMLER VE OYLAMASI YAPILACAK İŞLER
- IV. SORULAR
- V. GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASI
- VI. GÖRÜŞÜLECEK TASARI VE ONERİLER İLE KOMİTELERDEN GELEN DİĞER İŞLER:

- (1) Yüksek İdare Mahkemesi Yetki Yasa Tasarısı. (Y.T.No: 17/1/90) ve Hukuk ve Siyasal İşler Komitesinin Tasarıya ilişkin Raporu.

